

НАША

ВСЕУКРАЇНСЬКА
ПРАВОСЛАВНА
ГАЗЕТА

ВІРА

м. Київ

Газета заснована 1 вересня 1989 року

наш індекс 61671

Раїса ЛИША

ДУША ПРАВДИВАЯ

Преображення Господнє. Сорочинський іконостас

Далеким і недосяжно прекрасним видається в сучасному світі світло Преображення Христового на горі Фавор. Проте для чогось його було дано узріти людині. І воно таки є насправді тією незбагненною реальністю, що долинає й у наш кризовий час перемін, зненацька висвітлюючи наче забуту, однак головну для смертних, доконечність духовного шляху й оживляючи віру – хай і заблуканої людини, що мета її життя є священна.

І на диво, саме оте майже непомітне й невидиме світіння виявляється найосновнішою силою, яка готує велике оновлення і дає снагу для зцілення руйни, розверзтої там і сям у світі через заникання у тлін і марноту марнот.

Ось чому, попри всі суперечності і небезпеки теперішнього історичного моменту в Україні, у ньому видніє і провідне світло перемін. Є герої, в яких воно осяяло велич духу людини. Два всенародні Майдани перед відкритим Небом. І чимало інших зрушень, що явили дійсне здвиження цілої української душі. І то вже наша сучасна національна історія, в якій самовідданий чин багатьох особистостей звершив те, що завше є для людини найскладнішим, – втілення духовних максим в реальне національне життя. Відтак

Україна вже має в своїй новітній історії моменти найвищого сутнісного ствердження, тобто те, що залишиться негнучим, не втратить цінності з плином часів і його можна передати нащадкам як опору буття у вічності. Бо, власне, що таке історія?.. Це те світло з глибин національного буття, яке найвірніше дає нам пізнати, хто ми є і куди веде наш шлях. Врешті, це відкриття в собі світу великої рідності.

Давнина промовляє до нас голосами пращурів у підсвідомості, в символах світобудови, образформах культури, звучанні мови, в самому Небі вічності.

Але той, хто губить відчуття глибин національного духа й культури, той втрачає твердь віри і священну силу мети. Тоді хапається людина за випадкове, зовнішнє, чуже й оманливе. Та не знаходить у тому душа пристановища.

І бачимо сьогодні в Україні украй парадоксальне явище. Маючи неоціненну віковичну спадщину світогляду, віри й культури, духовно наснажену в тисячоліттях історію, позначену високим піднесенням і героїзмом сучасність, – суспільство не спромоглося уповні здолати інерцію несвідомих, що досі не стали справжніми носіями й суб'єктами творення власної історії й культури.

Закінчення на 2 стор.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

Св. Патріярх Філарет про неодакнове розуміння миру 2

Повчаннн Володимирн Мономахн 3

Петропавлівськн церквн нн Подолі 6

Свнтий меч невидимий, вогннний 7

Військнй парад і Ходн Нескорених 8

Вони ннближнли світннок 9

Співпрацн СКУ і СФУЖО 10

Великий українець Євген Чикаленко 11

«Шоу» для Стейнбека в сталінськй Україні 14

Церква і суспільство

Патріярх Київський і всієї Руси-України ФІЛАРЕТ: «У нас із Московським патріярхатом різні поняття про мир»

У своєму слові після проведення Хресної ходи та молебню біля пам'ятника хрестителю Руси-України Св. Рівноапостольному князю Володимирі Великому, Святіший Патріярх Філарет зазначив, що Українська Православна Церква Київського патріярхату бажає миру у своїй незалежній демократичній державі, а УПЦ Московського патріярхату хоче миру в складі Російської імперії. В цьому полягає різниця. Святіший Патріярх також наголосив, що учасники Хресної ходи УПЦ КП виступають «за справедливий мир», а представники УПЦ МП – за «мир в неволі». «Ми у своєму Гімні співаємо: «душу й тіло ми положим за нашу свободу». То нам потрібна свобода, демократія, правда, а їм потрібне рабство, бо вони звикли до рабства. В цьому і є різниця».

УНІАН 28 липня 2017

Раїса ЛИША

ДУША ПРАВДИВАЯ

Закінчення. Початок на 1 стор.

Таких досить в усіх суспільних верствах. І то спадок комуністичного відчуження – антиісторії й антикультури, який все ще не дає українцям належно «зв'язати часи» в цілому просторі єдності.

В цьому напевне криється головна причина труднощів і загрозливих перепон, що гальмують становлення України на шляху розвитку.

«Треба змінювати себе, люди добрі!» – не втомлювався закликати св. пам'яті Євген Сверстюк. А це значить – творити себе і свій світ – не боятися бути собою!.. Однак, щоб це змогли, мусиш передусім пізнати себе!

І тут чомусь повертаюся думкою до слова Пересічень, яким Юрій Фоменко означив у своєму есеї, опублікованому в «Нашій вірі», прамісто, що існувало в незапам'ятні часи там, де тепер розкинулося місто Дніпро, де пересікались-перетинались шляхи людей і племен, і в тих зустрічах – пересіченнях, спілкуванні, піснях – засвічувалось – висікалося світло істини, правди й добра.

В часи УНР місто мало назву Січеслав.

А ще раніше, в козацьку добу, була Половиця. Так його й називали, не приймаючи нав'язане Катеринослав. В моєму селі зберігся переказ, як «привчали» людей до чужорідної назви. Везуть селяни на продаж до Половиці збіжжя, городину, хто що має. При в'їзді в місто їх зупиняють кінні жан-

дарми, питають: «Куди їдеш?». «У Половицю!» – відповідає господар воза. «Нема тут такої! Повертай назад!». І силоміць заворачують вози в протилежному напрямку – «за непослушаніє». Попри те Половиця була і залишилася в людській пам'яті.

Але назву Січеслав вже ось тепер повернути місту ніби чомусь побоялися... Хоч насправді ці назви – Козацька Січ і Січеслав несуть в собі не зовнішній смисл битви, а образ духовного виборювання – людиною і народом – себе і світу – правдивого й вільного. Недаремно ж і знакова народна картина з Козаком Мамаєм має назву «Душа правдивая»! В цих назвах і тепер живе напруга виявлення, висікання власного образу у змагові за лицарську честь і людську та національну гідність.

Безумовно, що й відомий сюжет у народних казках, коли герой, посічений злим ворогом вщент, – враз оживає, будучи окроплений «живою водою», має не буквальне значення, а смисл духовного відродження силою любові і віри, ствердження всемогуті і досконалости добра.

Січеслав – це активна настановленість перевершити власну неміч людини, піднятися вище на духовній вертикалі буття.

Віками січуть людину суворі вітри випробувань. І хто йде їм назустріч – міцніє духом. Так було в козацькі часи, так є і тепер.

В либонь найпоширенішому серед на-

роду українському міті світотворення, де козак вирушає в дорогу – у невідомість – щастя-долі – світу шукати, – захована глибочезна – й разом з тим навдивовиж сучасна – національна філософія буття. Людина мусить у життєвій дорозі знайти свій образ і здійснити Божий задум про себе. Певно, це і є головний постулат українського міту світотворення.

Його Головний герой Козак Мамай, що сягнув безсмертя, є найвищим втіленням і улюбленим образом українського ідеалу людини. Його зображення – народні ікони – були свого часу чи не в кожній домівці. «Козак душа «правдивая», «Козак-бандурист» – лицар і культурний герой – посеред Всесвіту. Ось він ніби просто сидить, дивиться, але якої внутрішньої сили сповнений весь його вид, як ця сила перемовляється з усім сущим, що є довкола. Та чи не найголовніше – і з тобою, що тепер тут стоїш і дивишся на картину!..

Бог висікає людину, наближаючи до Свого світла любові і правди. Українська культура, сформована сакрумом ідеалу, в найглибшій сутності є лицарська і християнська. Записана на скрижалях Духа. У ній живе незнищенне, донесене нам пращурами, Передання, в котрому пульсує наше велике сучасне і «золоте січення» майбутнього. Чуєте, гукає до нас Козак Мамай ген на обрії – «Будьмо!».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Освятити ікону Захисниці українського воїнства

У Михайлівському Золотоверхому соборі Київ освятили ікону Покрови Матері Божої – покровительки українських воїнів, яка стане головною іконою Збройних Сил України. Ідея створити таку ікону з'явилася у військових священників (сьогодні в Україні налічується близько 500 капелянів, більшість з яких служать на сході України) та у ветеранів АТО.

На іконі зображені українські воїни різних епох: Рівноапостольний князь Володимир, київо-русич воїн, гетьман України Іван Мазепа з булавою в руці й у похідних військових латах з козаками, старшини армії УНР, січовики та чорні запорожці, повстанці УПА. По ліву руку Матері Божої – продовжувачі традицій українського лицарства: бійці «Самооборони Майдану», добровольчих батальйонів та Збройних Сил України, що з синьо-жовтим знаменом зібралися навколо небесного покровителя українського воїнства Архистратига Михаїла.

В освяченні взяли участь голова Синодального управління військового духовенства УПЦ Київського Патріархату митрополит Іоан та митрополит Епіфаній. «Сьогоднішній день можна назвати тим днем, коли українські воїни отримали свій образ, своє знамено, свій знак молитви до Бога. Він створений як образ Захисниці українських воїнів», – сказав під час освячення ікони митрополит Іоан.

Київський іконописець Юрій Нікітін, пензлю якого належать лики святих в багатьох церквах та цілий іконостас в одному з храмів Вишгорода, зобразив в низу ікони червоні маки як символ крові, що нею повсюдно полита українська земля.

Священники помолилися за незалежність України та за її захисників, що нині є у зоні бойових дій. Участь у молитві взяли військові священники (капеляни) УПЦ Київського Патріархату, які про-

тягом останніх двох років перебувають на фронті та опікуються українськими воїнами у бойових підрозділах.

Нововисвячену ікону, яка називається «Богородиця воїнська», урочисто пронесли українські військові – ветерани бойових дій на Донбасі, через центр Києва в День Хрещення Руси-України

– 28 липня. Згодом військовоє духовенство з цією іконою відвідає бойові підрозділи у зоні АТО та помолиться за перемогу України. За словами митрополита Іоана, місце «Богородиці воїнської» – у Гарнізонному Храмі, але він ще поки не споруджений, тому ікона тимчасово буде зберігатися у Храмі Святителя Миколая Чудотворця.

Військові капеляни з бойових частин несуть ікону «Богородиця воїнська»

З духовної спадщини Старої України (XI - XVIII ст.)

Володимир МОНОМАХ

Завжди майте страх Божий

Перш за все, Бога ради і душі своєї, майте страх Божий в серці своєму і милостиню подавайте щедрі, бо то початок всякого добра.

[...] Справді, діти мої, зрозумійте, який є чоловіколюбний Бог, милостивий і премилостивий. Ми люди грішні і смертні, і якщо нам хтось зло зробить, то хочемо стерти його і кров його пролити негайно. А Господь наш, володіючи і життям, і смертю, безмірні гріхи наші терпить і аж до кінця життя нашого. Як люблячий батько б'є дитя своє і знову пригортає до себе, так і Господь наш покавав нам, як ворогів перемагати, як трьома добрими ділами позбутися їх і перемогти їх: покаванням, сльозами і милостинею. І це вам, діти мої, не тяжка заповідь Божа, як тими ділами трьома позбутися гріхів своїх і Царства Небесного не позбавитись. І, Бога ради, не лінуйтеся, благаю вас, не забувайте тих трьох діл: не тяжкі вони, ні усамітнення, ні чернецтво, ні голод, що інші добродійці терплять, – адже й малими ділами можна заслужити милість Божу.

[...] Якщо вам Бог пом'якшить серця, то сльози свої зронить за грі-

хи свої, кажучи: «Як блудницю, і розбійника, і митаря помилував Ти, так і нас, грішних, помилуй!» І в церкві це робить, і спати лягаючи. Не грішіть ані єдину ніч, а якщо можете, поклоніться до землі, а коли вам нездужатиметься, то трічі. А того не забувайте і не лінуйтеся. Бо тим нічним поклоном і молитвою чоловік перемагає диявола, і що вдень согрешисть, то тим чоловік [вночі] спасається. А якщо і на коні їдучи не будете ні з ким справи мати, і коли інших молитов не вмієте промовлять, то «Господи, помилуй» повторюйте безперестанку про себе, бо та молитва найліпша, – аніж розмишлять, їдучи, про нісенітницю.

А найголовніше – убогих не забувайте, а скільки можете, по змозі годуйте, і подайте сироті, і вдовицю оправдуйте самі, а не давайте сильним погубити людину. Ні правого, ні винуватого не вбивайте і не велить убивати його. Якщо навіть і заслуговуватиме смерті, і то не погубляйте жодного християнина. Слово мовлячи і про погане, і про добре, не кляньтесь Богом і не хрестіться, бо в тому нема вам ніякої потреби. Якщо ж ви будете клятву давати братові чи

будь-кому, то вивіряйте серце своє, і на чому можете встояти, на тому й кляньтесь, а поклявшись, дотримуйтесь, аби, порушивши клятву, не погубили душі своєї.

Єпископи, і попи, й ігумени... – з любов'ю приймайте від них благословення, і не стороніться їх, і в міру сил своїх любіть і піклуйтеся про них, щоб прийняти їхню молитву до Бога.

А понад усе – гордині не майте ні в серці, ні в розумові, але скажемо: «Смертні ми, сьогодні живі, а завтра в гріб, і це все, що Ти нам дав, не наше, а Твоє, доручене нам на мало днів». І в землі не ховайте скарбів, бо то нам великий гріх. Старих шануй як отця, а молодих як братів.

У домі своєму не лінуйтеся, а все помічайте. Не покладайтесь на тівуна, ні на отрока, щоб не насміхалися гості ваші ні з дому вашого, ні з обіду вашого.

На війну вийшовши, не лінуйтеся, не покладайтесь на воєвод; ні питву, ні їди не попускайте, ні спання, і сторожів самі споряджайте, і вночі, розставивши скрізь сторожу, біля воїв самі лягайте, а рано вставайте; а оружжя не спішіть із себе знімати, не

роздивившись, бо через лінощі раптово чоловік гине.

Лжі остерегайтесь, і пияцтва, і блуду, бо в них гине душа і тіло. Куди б ви не йшли і якими шляхами по своїх землях, не давайте отрокам чинити пакості ні своїм, ні чужим, ні в селах, ні в житлах, щоб не почали вас проклинати. Куди не підете і де не станете, напійте і нагодуйте страждущого. А найбільше шануйте гостя, звідки б він до вас не прийшов, чи простий чоловік, чи знатний, чи посол. Якщо не можете [пошанувати його] дарами, то їжею і питвом: бо вони мимохідь прославлять чоловіка по всіх краях або добрим, або злим. Хворого відвідайте, покійного проведіть, бо всі ми смертні. І чоловіка не минайте, не привітавши, доброго слова не сказавши. Жінку свою любіть, але не дозволяйте мати над собою влади. Це ж і кінець усьому: страх Божий майте над усе!

Із «Поученія» за Лаврентіївським списком (1096)

Переклад Василя ЯРЕМЕНКА

Матеріали для рубрики надала

Людмила ІВАННІКОВА

Педагогічна сторінка

Леся ХРАПЛИВА-ЩУР

ВИШИВАНІ КВІТИ

Було це давним-давно в нашій Україні. Жили в городі Чернігові брат із сестрою. Брат звався Яромир, а сестра – Доброслава.

Яромир був лицар славний, тисяцький у війську княжому. Коли поїде було ранком із двору в степ на білому коні в блискучій зброї попереду війська свого, то здавалося – сонце ясніше світить, буйна трава степова до ніг йому стелиться.

На вулицях города всі вступалися Яромирові з пошаною з дороги, бо знали, що немає лицаря над нього.

А Доброслава дивилася крізь мале віконце у своїх хоробах, як проїздив Яромир вулицями, і раділа, що ніхто не має такого хороброго брата, як вона.

Йшов великий князь київський на лютих половців. Пішов з ним і Яромир зі своїми дружинниками.

Минуло багато днів. Вертаються княжі вої з походу та й кажуть Доброславі:

– З сумною вісткою прислав нас до тебе князь київський: узяв лицаря Яромира хан половецький живцем у неволю. Повіз його в далекі сторони. Даремно старалися ми його догони-ти...

Заплакала Доброслава. А ранком, коли ще челядь спала, пішла в світ шукати свого брата.

Довго блукала вона степом, уже

з утоми та голоду ледве ворухитись могла, та ось побачила – стоять гостроверхі половецькі шатра в степу. Підійшла вона ближче та й стрінула сторожу. Розказала, хто вона і чого шукає. Посміхнулися злобно половці і повели її до свого хана.

А хан і справді держав Яромира у себе в наметі замкненого і щоразу питав його:

– Чи хочеш, лицарю руський Яромире, мені на службу стати, разом зо мною русичів воювати? Дам тобі, чого забажаєш, ще й за сина свого тебе прийму.

А Яромир відказував:

– Не мила мені твоя служба, хане! Я руський лицар, а русичі вірні до смерті князеві своєму та землі своїй! Не буду ж я задля твоїх багатств наших звичаїв та законів прадавніх ламати!

І тоді хан лютував дуже і наказав замкнути Яромира в окремому шатрі, куди ні один промінчик сонця не доходив. Наказав йому саму воду та сухий хліб давати. Мучився Яромир, чорнів та чахнув із кожним днем. Вже, здавалося, не то мечем орудувати, а навіть кроку ступити не зумів би. Та все-таки, коли хан знов його спитав, чи готовий він князя свого зрадити, Яромир відповів:

– Ні!

Та коли хан побачив Доброславу,

задумав їй із помсти великого болю завдати. І сказав він:

– Є в нас лицар Яромир, та не хоче він сестри своєї ні бачити, ні знати. Він уже сам до половців пристав, давно забув про Русь і про князя свого. От ти, дівчино, теж поклонися мені, тоді, може, він і з тобою говорити захоче.

Запалало личко Доброслави гнівом.

– Може, й поклонився тобі мій брат, коли його то голодом, то мукою приборкав, але я тобі не поклонюся ніколи!

Мов вітер степовий, вибігла з ханового шатра й помчала в степ. А там припала до землі, від степового сонця гарячої, та гірко-гірко заридала, що відцурався братик Яромир і землі рідної і сестри своєї... Встала й пішла, куди ноги понесли. Зайшла знову в степ український. Почула знову як співають хором пташки, побачила квіти барвисті, пахучі. І подумала: «Як же це міг би братик мій такої краси відцуратися?! Гей, якби я могла йому хоч трохи цих квіток передати!...»

Назривала квіток, сіла та й взялася плести з них сорочку для брата. Що білі квітки – то полотно, а що сині, червоні, жовті – то дивні взори на плечиках, пазусі та на дудках повимережувала. Закінчила сорочку, завинула її в ніжне павутиння, щоб дорогою не пошкодити, та й пішла знову в степи половецькі.

Підійшла до табору темною нічкою і стала сторожів благати:

– Занесіть, – каже, – цю сорочку лицареві Любомирові, що в вас пробуває!

Довго, довго не хотіли половці вволити її волі, а врешті один із них змилосердився та й каже:

– Давай сюди, дівчино! Занесу її твоєму братові, коли так дуже просиш!

Приніс сорочку, квітами українськими мережану, до шатра Яромира, кинув йому, а сам швидко пішов геть, щоб була хто не підглянув.

Одягнув Яромир на себе цю сорочку і – сталося диво дивне: бо ось і ворухитись не мав сили, а нараз нова сила давня, лицарська, вернулася йому; здавалося, що вже ось-ось на землі половецькій марно йому загинути прийдеться, а тепер туга за рідною землею на місці всидіти не давала.

Нічкою невидною викрався Яромир із намету ворожого і буйним вихром погнався в степ. Даремне половці на конях його здоганяли – він добре поміж травами високими ховався та їх все зі сліду зводив.

Аж знайшов він у степу свою Доброславу. Розказав їй, як то квіти українські, в сорочку вплетені, сили та відваги йому додали, щоб із половецької неволі рятуватися. Пішли вони обоє в Україну, де небо синє, де ясні зорі, де тихі води, де квіти найкращі і де Яромира його дружинники у городі славному Чернігові дожидали.

З того часу всі українки залюбки вишивають-мережать квіти барвисті. І хто лиш гляне на ці квіти, хто їх рукою торкнеться, тому стає радісно на серці – бо така вже дивна сила тих квіток...

Валентина ВЗДУЛЬСЬКА У день Преображення

**Преображення Господа
нашого Ісуса Христа
(Спаса) на горі Фавор (Тавор)
(19 серпня)**

*І день настав поміж днів і годин,
і час чудесний прийшов,
на гору Фаворську Ісус зійшов,
і троє апостолів з Ним.*

*І там, на горі, у тиші ясній,
світлішим од сонця став,
і Голос небесний над ними лунав:
«Це Син улюблений мій!»*

*Ще з крові та сліз ростиме трава,
ще світ на хресті розіпнуть,
та скоро, вже скоро і горе, і лють
поглине падь огнева.*

*І будуть нові небеса і земля,
і радість нова ізійде.
«Світу від Бога спасіння гряде!» –
Спаса усе прославля.*

**отець Йосиф
КИШАКЕВИЧ**

Твоє Успення

**Успення Пресвятої
Богородиці (28 серпня)**

*Твоє Успення святкуєм, Маріє,
в піснях, у славах, у псалмах,
в Твоєм Успенню наша надія,
Ти нам вказала до Неба шлях.*

*В Твоєм Успенню, Маріє Мати,
Ти нас не лишиш, бідних сиріт,
не даш задарма нам пропадати,
хоч вже минає, минеться світ.*

*Хто лиш до Тебе йде з молитва-ми,
знайде у Тебе певний приют,
той не загине, вбитий гріхами,
того врятуєш від адських пут.*

*Радуйся, Діво, Мати Маріє,
потіхо, щастя бідних сиріт,
Ти нам поможеш, в Тобі надія
на кращу долю, на ліпший світ.*

Дмитро Білоус

За Україну молюся

*За соборну вільну Україну
Аз молюся, Боже мій, до Тебе:
Україну, мову солов'їну,
Край пшеничний під блакитним
небом,*

*Ріки збережи й сади веселі,
Ароматами медів залиті,
Їх дари солодкі, соковиті;
Ниспошли нам злагоди в оселі,
У Твоїй руці – Твої ми діти;*

*Миру, ласки дай містам і селам,
Огради од фарисейства й злоби;
Лихо одверни, тяжкі хвороби,
Юрби заздрих, нищих та облесних;
Сподоби розквітнуть на просторах,
Яко на земних, так і небесних.*

Юна душа людини вже самою природою відкрита назустріч добру й красі, і вона шукає орієнтирів, знаків ідеалу в довколишній реальності. Саме тому юних особливо ранить зло та духовне запустіння світу, в якому їхні високі порівняння душі здаються непотрібними.

То чи не мусить сьогодні українське суспільство почути ці тривожні ноти, що звучать зокрема й у пропонованому вірші студентки Ніни Ніколаєвої з м. Дніпра, які свідчать, що людині для осягнення смислу життя, для справжнього здійснення свого покликання, доконечно потрібен духовний простір спільного добра і бачення високого обрису зростання?! **Р. Л.**

Ніна Ніколаєва студентка, 19 років, м. Дніпро Крик на папері

Біль ламає ребра
І патрає душу.
Мені щось треба, (...)
Щось робити мушу.
Тануть осінні очі,
Залишається п'ятьма.
Я плачу щоночі.
Хочу померти (крадькома).
Бо не можу більше терпіти,
Хочу бути потрібною, як людина.
Але, ні! І я в цьому винна?
2 VII 17

Іван ГНАТЮК

Козацький дуб

Серед поля, де не видно
Ані цятки навкруги,
Височіє непохитно
Дуб, закутаний в сніги.
Як повіє люта хуга –
Не сховаєшся ніде,
Але дуб, мов козарлюга,
Навіть вусом не веде.
Не страшні йому завії,
Хоч старий той дуб, як світ.
Кажуть, він тут височіє
Не одну вже сотню літ.
І щорік в його гілляках
Гайвороння гнізда в'є, –
Вріс у землю – і ніяких
Завір'юх не визнає.
Повідають сторожили –
Він стоятиме віки,
Бо його тут посадили
Запорозькі козаки.

Іван ВОЛИНСЬКИЙ

Молитва

- Пречиста Мати,
Просять діти вірні:
Сповни наші просьби,
Сердечні, покірні.
- Дай, щоб ми, невинні,
У мирі зростали,
Тебе й Твого Сина
Завжди прославляли.
- Зволь нам, Мати Божа,
Силу й волю мати,
Для рідного краю
Жити й працювати.
- Дай, щоб ми сповнили
Заповіт Шевченка,
Щоб діждалась долі
Україна-ненька!
- Зволь над нашим краєм
Сонцю заясніти,
Просять Тебе, Діво,
Українські діти!

Галина ГОРУНОВИЧ

Донька

Якось батько насварив свою чотирирічну доньку за те, що вона витратила, як йому здалося, занадто велику кількість золотого обгорткового паперу, обклеюючи порожню коробку, щоб поставити її під новорічну ялинку. Грошей в сім'ї не вистачало, і через це батько нервував.

Наступного ранку дівчинка принесла батькові обклеєну нею коробку і сказала: «Тату, це тобі!».

Батько був украй збентежений і розкаявся у своїй нестриманості напередодні. Однак каяття змінилось новим нападом роздратування, коли відкривши коробку він побачив, що вона порожня. «Ти хіба, не знаєш, що коли ти даруєш комусь подарунок, то всередині має щось бути?» – гримнув він на дочку.

Маленька дівчинка підняла свої великі, повні сліз, очі і сказала: «Вона не порожня, татку. Я поклала туди мої поцілунки. Усі вони для тебе».

Від почуттів, що нахлинули на нього, батько не міг говорити. Він тільки обійняв свою маленьку дівчинку і благав пробачити його. Пізніше батько розповідав, що цю обклеєну золотом коробку він довгі роки зберігав біля свого ліжка. Коли в його житті наставали важкі моменти, він просто відкривав її, і тоді всі ті поцілунки, які поклала туди його донька, вилітали назовні, торкаючись його щік, лоба, очей і рук...

З календаря місячника «Молодці українці!», храм Святої Покрови, настоятель о. Василь Пишний Січеславщина, Васильківський р-н, с. Рубанівське.

Син

Послухай, сину, я кажу це зараз, коли ти спиш. Щоки лежать на маленьких рученятах, світлі кучері прилипли до вологого чола. Я потайки прокрався в твою кімнату. Усього кілька хвилин тому, коли я сидів з газетою на дивані, мене охопила хвиля каяття. Я прийшов у твою спальню з повинною. Я думав про те, що був дуже суворий до тебе. Я висварив тебе, коли ти збирався до школи, бо ти навряд чи торкнувся обличчя рушником. Я відчитав тебе за те, що не чистиш черевики, голосно крикнув на тебе, коли ти кинув свої речі на підлогу.

За сніданком я теж знайшов, за що тебе посварити. Ти щось розлив, ковтав їжу великими шматками, клав лікті на стіл і намазував занадто багато масла на хліб. А коли я поспішав на свій автобус, а ти, йдучи гуляти, обернувся, помахав мені рукою і крикнув: «До побачення, татку!», я, насупившись, кинув у відповідь: «Розправ плечі, не сутулься».

Увечері повторилося те ж саме. Проходячи повз тебе, я побачив, як ти разом з ровесниками грав у якусь гру, стоячи на колінах. На колготах вже утворилися дірки. Я принизив тебе при твоїх друзях, коли ти йшов попереду мене у напрямку дому. Колготи мовляв дорогі, якби ти сам платив за них, то був би більш охайним.

Слухай сину, що говорить тобі батько.

Пам'ятаєш, як пізніше, коли я читав, сидячи на дивані, ти несміливо підійшов і подивився на мене з якимось болем в очах. Я кинув на тебе погляд поверх газети, нетерплячий і незадоволений, натякнувши, що ти мені заважаєш. Ти нерішуче стояв у дверях. «Чого ти хочеш?» - пробурчав я. Ти, нічого не сказавши, стрімко кинувся до мене, об-

вив руками мою шию і поцілував. І твої рученята стиснулися з любов'ю, яку Бог розпалив у твоєму серці і яку не може пригасити навіть нехтування. А потім ти пішов, і я чув, як ти підіймаєшся сходами.

І в цей момент, сину, газета випала у мене з рук і моторошний, паралізуючий страх охопив мене. Що ж зробила зі мною звичка? Звичка вчитувати, вишукувати помилки, робити зауваження. Це не тому, що я не люблю тебе, а тому, що занадто багато чекаю від дитини. Я оцінюю тебе мірками своїх років. А в тебе, в твоєму характері так багато доброго, чудового, щирого, неповторного. Твоє маленьке сердечко схоже на величезний диск сонця, що постає над дикими пагорбами. Я побачив це в твоєму раптовому пориві, коли ти підбіг і поцілував мене перед сном. І сьогодні більше нічого не має значення, сину. Я прийшов у темряві до твого ліжка і став на коліна.

Я знаю, що ти не зрозумів би все те, що я зараз тобі кажу, якби не спав. Але завтра я буду справжнім батьком. Я буду твоїм нерозлучним другом, буду страждати, коли ти страждаєш, і сміятися, коли ти смієшся. Я прикушу язика, коли з нього будуть зриватися нетерплячі слова. І буду повторювати як заклинання: «Це всього лише хлопчик, маленький хлопчик, мій синочок!»

Боюся, я уявляю тебе дорослим чоловіком. Тепер, коли я дивлюся на тебе, сину, що стомлено згорнувся у своєму ліжечку, я бачу, що ти ще зовсім дитина. Ще вчора мати носила тебе на руках, і твоя голівка лежала у неї на плечі. Я вимагав від тебе, мій хлопчику, занадто багато. Пробач! І завжди пам'ятай, що я дуже люблю тебе!

СВЯТИНІ

ПЕТРОПАВЛІВСЬКА ЦЕРКВА НА ПОДОЛІ

Спроба заглиблення в історію храму

Олександр ТОЛПИГІН, інженер,
журналіст-культуролог, Нью-Йорк

Цю статтю я хочу розпочати з подяки відомому українському історикові архітектури і пам'яткоохоронцю Віктору Вечерському за його книгу «ВТРАЧЕНІ ОБ'ЄКТИ АРХІТЕКТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ», яка побачила світ в 2002 році.

Пошуками цієї книги я і мої друзі займалися багато років і нарешті мені пощастило дістати її в електронному вигляді. Звичайно мені, як людині традиційних уподобань, приємніше тримати в руках друковану книгу, бо коли гортаю сторінки то вперед, то назад і щось порівнюю, особисто в мене з'являються такі думки, які не з'являються при гортанні таких самих електронних сторінок на комп'ютері. Так ось, переглядаючи втрачені київські пам'ятки, я натрапив на план території та малюнки фасадів Петропавлівської церкви на Подолі, з якими раніше не був знайомий. Не скажу, що світлина Петропавлівської церкви з дореволюційних часів були мені незнані. А от із кресленнями цього об'єкту я зіштовхнувся саме в роботі Віктора Вечерського.

Тут, зокрема, надруковано й коротку історію домініканського костелу Св. Миколая, збудованого наприкінці XVI століття й завершеного римо-католицьким єпископом Кшиштофом Казимирським 1610 р., як костел домініканського монастиря на Подолі та переосвяченого 1691 р. Київським митрополитом Варлаамом Ясинським на православну Петропавлівську церкву. Зрозуміло, що у 1744-1750 роках ця будівля зазнала серйозної перебудови в стилі українського бароко. Не зупиняючись на подальших перебудовах цього храмового комплексу відзначимо, що Богослужіння в церкві було припинено 1920 року, а 1935 року ансамбль церкви разом з дзвіницею знищили без попередніх досліджень і належної фіксації. Тепер, шановний читачу, ми пропонуємо Вам більш детально ознайомитися з кресленнями Петропавлівського храму і монастиря, що виконані на основі обмірів 1819 та 1840 років.

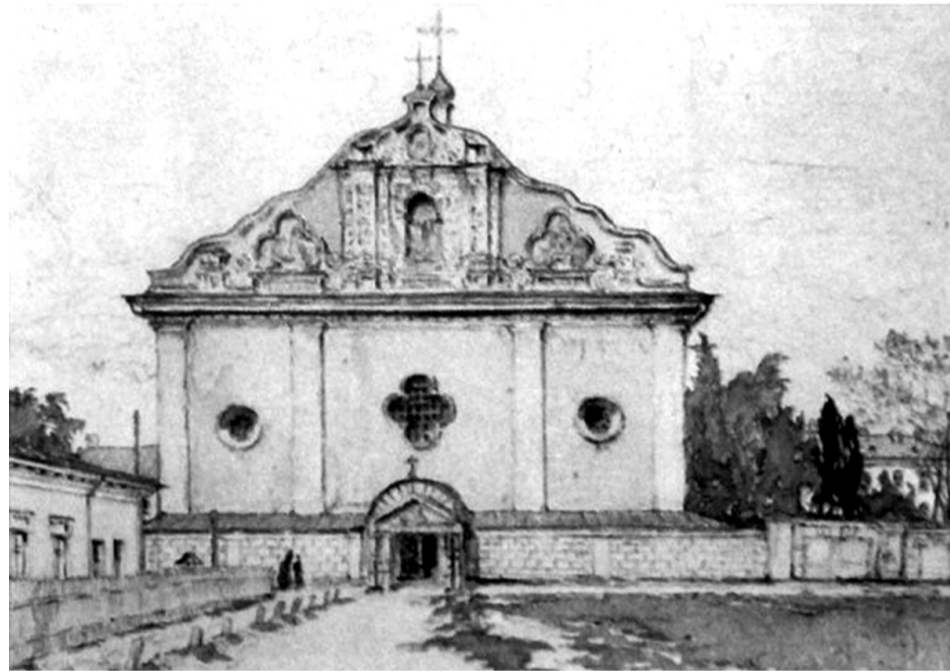
Почнемо з плану Петропавлівського храму з монастирем, виконаного 1819 року. По-перше, бачимо, що західна стіна видовженого пресвітерія не зовсім збігається з головним об'ємом тринавової базилики, немовби ці три нави добудовувались

пізніше до вже існуючого пресвітерія. Крім того, товща північної, південної і західної стін значно менша за гранчасту апсиду пресвітерія, а також північну до нього прибудову. Разом з тим товща апсиди пресвітерія і північної стіни пізнішої прибудови дуже близькі одна до одної, що свідчить про приблизно один час їх спорудження.

Досліджуючи зображення північного фасаду Петропавлівської церкви за обмірами 1819 р., годі не помітити, що північна прибудова до пресвітерія з трьома гарматними амбразурами на північному фасаді має чітко виражений військовий характер. Її можна означити, як двоповерхову квадратну башту, прибудовану одночасно зі спорудженням пресвітерія. Архітектура цієї башти не дозволила облаштувати віконні пройми на північній стороні пресвітерія. Тобто для освітлення пресвітерія будівничі мали спорудити світлову баню. Апсида ж на східній частині «башти», судячи з висоти і товщини її стін, можна стверджувати, з'явилася

рятованими внаслідок навернення князя Юрія до католицизму і згоріла під час пожежі 1420 року». Євгенія Пламеницька, підтримуючи цю версію, вважала, що давнім ядром костелу аналогічно катедрі (Петра і Павла в Кам'янці-Подільському), могла бути тринавова базиликальна частина (Є. М. Пламеницька та інші. Кам'янець-Подільський: Історико-архітектурний нарис. К. «Будівельник», 1968. - стор.15).

І ще одна цитата з книги Ольги Пламеницької «Кам'янець-Подільський» (К. «Абрис», 2004. – с. 193-194): «Майже одночасно з домініканським орденом наприкінці XIV століття у Кам'янці розгорнув місіонерську діяльність орден францисканців. За джерелами вже 1300 року в Кам'янці існував дерев'яний францисканський кляштор. ...Після пожежі 1420 року постав мурований костел Успіння Діви Марії – однонавовий (8,9х16 метрів в інтер'єрі), з гранчастою апсидою і високим гонтовим дахом. Архітектура храму була типово готичною – з хрещатим скле-

Г. Лукомський. Петропавлівська церква. 1918 р. Аквареля

у той період, коли оборонна башта була перебудована на каплицю. Додамо, що форма гарматних бійниць башти нагадує бійниці в Сутковецькій церкві. Тобто на перший погляд вони можуть бути датованими XV століттям.

Щоб далі простежити суть наших міркувань, пропоную ненадовго перенестися в Кам'янець-Подільський. Путівничком для нашої подорожі може послугувати книга Ольги Пламеницької «Сакральна архітектура Кам'янця на Поділлі» (К.-П. «Абетка», 2005). Тут на сторінці 101 сказано: «Мурований храм (костел Св. Миколая) різні автори датують часом після пожежі, що сталася в місті 1420 року... Виникла також версія, згідно з якою перший храм постав як православна церква, котра була передана домініканцям князями Ко-

пінням, стрілчастими вікнами, уступчастими контрфорсами в простінках вікон нави та граней апсиди. До південного фасаду примикав прямокутний об'єм (6,5х8,5 метра) – можливо костельна вежа. За типом костел наближався до домініканського».

Наведені уривки з книжок Ольги Пламеницької підтверджують використання старих частин якихось християнських храмів як елементів, що до них добудовувались пізніше значно більші за об'ємом святині. Чи не могло так трапитись і в Києві? Певно, що такий хід подій не виключений.

Тепер настав час познайомитися з деякими польськими джерелами. В «Словнику географічному королівства Польщі та інших країв слов'янських» (оригінал польською мовою) в четвертому томі на 72 сто-

рінці зазначено: «...Після Мстислава володів князівством київським Володимир Рюрикович. При тому князеві трапилась помітна подія – до Києва прибув із Кракова святий муж Яцек Одровонж, домініканин, з трьома товаришами Годинем, Флоріяном і Бенедиктом. Князь київський дав плац на «bloniu» (Оболоні?), де Яцек костел і кляштор для своєї громади збудував. Притому певна побожна матрона, володарка великих володінь, свої маєтності тій громаді записала (передала). Київ з тої причини, що тут мешкали так звані «гості» чи купці закордонні, нараховував багато католиків». Незабаром Св. Яцек залишив місто, а після нього і домінікани. І невдовзі Київ став місцем побиття здичавілою ордою в день 6 грудня 1240 року, в день Св. Миколая. Знищення було скрізь. Не минували ординці і скромний домініканський костел Найсвятішої Панни, що стояв збоку на так званому «БЛО-НІУ» (Оболоні), до котрого повернулися нещодавно колись вигнані домінікани, разом зі Св. Яцеком. Св. муж (отець) відправляв службу Богу при великому віварі, коли монголи мали вдертися до костелу, але Св. Яцек, згідно з легендою, чудесним чином втік з рук варварів разом з братією через «Золоту» браму до місця, куди не могла досягнути випущена стріла...».

Сторінка 74... «Під кінець XIV століття Поділ почав забудовуватись. В тій частині міста, на так званому «Житньому торзі» під горою Замковою постав домініканський монастир».

Сторінка 75... «Після битви під Грюнвальдом, в 1412 році Ягелло відновив київське єпископство, яке в 1321 році було закладене. Так як катедрі католицької в Києві не було, то єпископи мешкали у домініканців».

Сторінка 76... «Син Хаджигірея Айдар у 1473 році напав на Київ і спалив його». ... «1482 року Менглігерей, завдяки зраді, здобув (Київський) замок, місто спалив, мешканців вирізав, самого воеводу Ходкевича разом з дружиною, сином і донькою забрав у неволю».

Сторінка 77... «У 1533 році помер князь Костянтин Іванович Острозький, герой багатьох битв і захисник Руси».

Сторінка 82... «Поділ, або долішне місто, також забудовується. Сигизмунд Третій допомагає йому «правами украситися». 1614 року на Подолі постає римо-католицька катедральна церква. ... Церков було 10. ...Серед католицьких костелів були катедральний, змурований в 1620 році, домініканський на Житньому торзі, недавно Стефаном Аксаком встановлений (піднесений) з муру; далі бернардини, засновані 1623 року Криштофом Сулимовським; і нарешті поміж бернардинами і річкою єзуїтський».

Закінчення в наступному числі.

У почині було Слово...

Святий меч невидимий, вогняний

Марія ГОНЧАРЕНКО

Вітер вимітав місто. Вчора, як оця посушлива погода, прийшла думка, що все головне для мене (чи в моїм житті) зроблено: довга і надхненна праця, що не дала всім видимого плоду, вже дорослий син, що торує свій власний шлях, спалахи почуттів як тривожні зірничі темної жахної літньої ночі... громовисна тиша спопелила мене... і от я – легкий серпанок над землею, ледь помітне світло у поземнім леті, тиха як сама Тиша, відсторонена, як прибулець з відкритими і все всотуючими очима й душою. Усе відступило, згубилося, наче і не було, відчутнішим став тиск нескінченного простору, проявленого в мені і крізь мене.

Днями раніше був стан відчуття себе як вертикальної порожнечі – один край десь глибоко в землі, другий – у нескінченному просторі, а я – той ненадійний у рівновазі згусток, що коли зірветься донизу, то падатиме каменем, а якщо угору – то підійматиметься спокійним невидимим світлом.

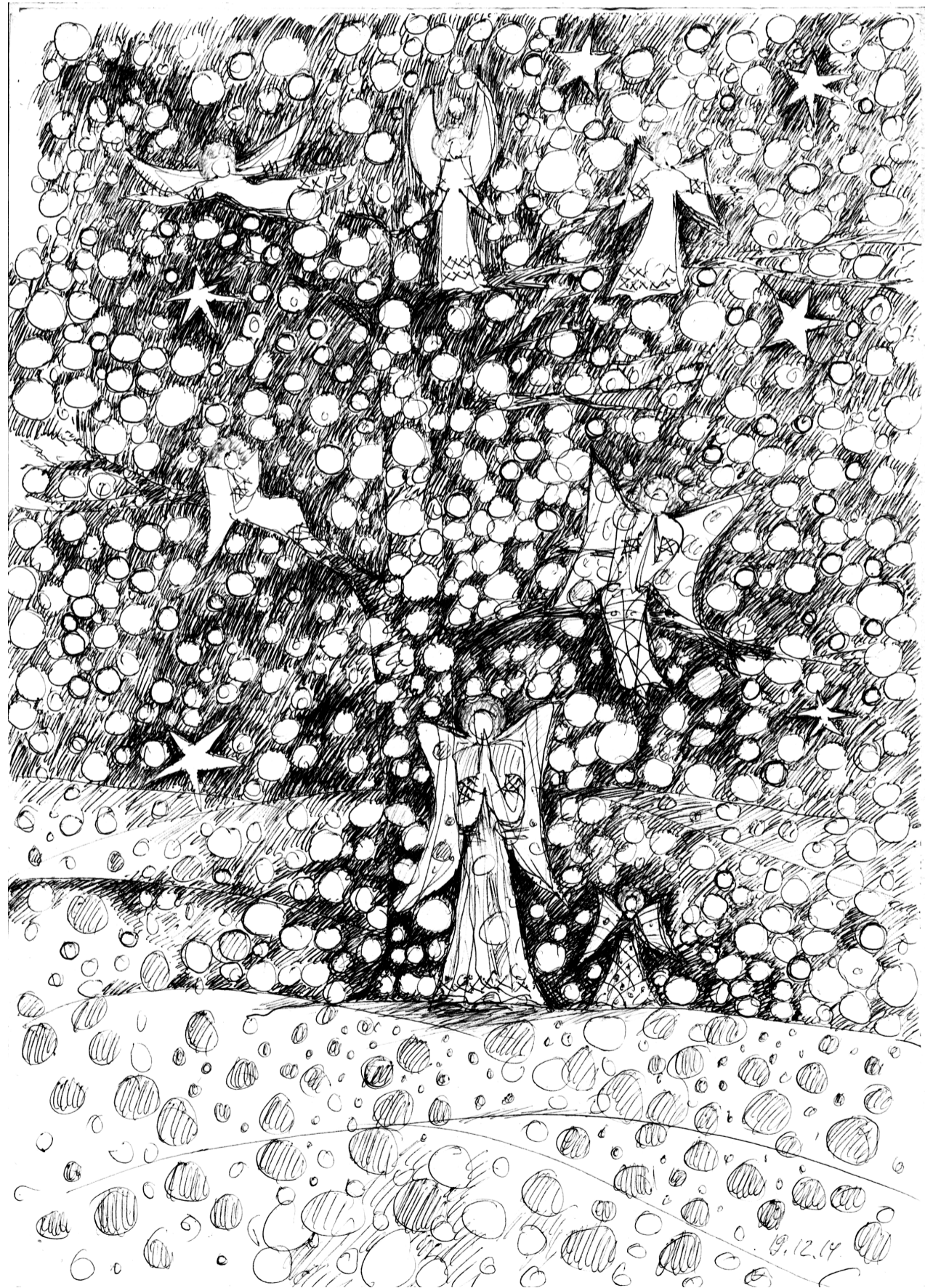
І я все відпустила. Моя воля лише сприйняти реальність і діяти як вона вимагає.

Я павутинка що летить за вітром
листок що підхоплений його течією
радію рухові

Світ ставав для мене все більшою пусткою з величними руїнами. Втрачалися зв'язки, які робили його цілісним. Зникало те, що надавало йому сенсу, витонченості. Розсипалася тендітна мозаїка, та кожна її частка, кожна її смальта зоставалася прекрасною. На цьому рівні світу зараз панує хаос. Щоби побачити і зрозуміти гармонію хаосу, я мушу підійматися дедалі все вище й не зважати на деталі, принаймні, спочатку, поки не відбудеться потрібна аберация зору, не зану-

Марія Гончаренко. Автопортрет з уяви

Марія Гончаренко. Янголи

рватися у мерехтливу буттєвість і збудувати в собі незбориму відстань самодостатності. Тільки треба наважитися на цей самотній лет, набути потрібної сили й досягти тієї вершини, з якої злітають сміливі птахи – таке ширяння у тому вже розрідженому просторі недостатнє для упокорених, звиклих до мінімальних зусиль.

Терпляча і наполеглива – поволі підіймаюсь, віддаляюсь, зникаю з поля зору щоденного...
уночі я почала відчувати крила...

Я надумала купити квіти. Одразу в око впали повні, жовті, відчайдушно жовті чорнобривці в руках селянки. Я ще обійшла ряд, який згортався колом біля входу у перехід до станції метро «Лісова» і зупинилася біля тих чорнобривців. «Скільки?» – спитала. – «Купуйте, це справжні наші українські квіти. Одну гривню». – «Дякую», – сказала, беручи квіти, і уважно подивилась на жінку. У старенької були витончені риси, шляхетні мовчазні губи. Все виказувало в ній звичку до спостереження, до незлостивого мислення. – «Аристократка», – подумала і згадалися мені мої працюючі горді тітки Параска, Оксана, Івга, Лисавета, Мелашка. Згадалася мама, за чийм голосом двічі приходили з хору Григорія Верьовки – та куди там – троє дівчат малих, а діди і баби не дочекалися онуків, помирали в ті чорні голодні роки, задовго до того як побралися їхні діти, мої батько і матір...

Я йшла, злегка притискаючи до себе гарячу хистку хвилю чогось, що не піддавалося визначенню, а на загал – чорнобривців. Вони пахтіли сильно, їхній дух ущільнювався і ставав моєю захисною оболонкою. Я йшла. Спокійна. Впевнена. Я теж сіятиму вас.

Ми йдемо всесвітніми шляхами і набираємо відповідної форми, щоби не зруйнувати відносності світу, і зараз мене кружеляє сніг, що опадає нечутно і вибілює землю.

Ми зародки світів. Ми творимо світи і вони нас. Хто ще усвідомлює – живе тихо та розгоряється сильно, хоча і повільно.

Шляхи чумацькі, шляхи земні – Чумацький шлях перетинає невидиму межу, йде вже небом, щоби десь спуститися на землю і знов у незнаному нами місці перейти на небосхил... Стрічки Мьобіуса. І ми йдемо ними. І кожному свій шлях...

МАЙДАН

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Найкращий за 26 років Незалежності Військовий парад і Хода Нескорених

«На сході України продовжується реальна війна, а не якась антитерористична операція. Війна проти Незалежності нашої країни, проти нашого майбутнього, проти кожного з нас. Є Герої військові, які захищають країну бойовою зброєю. Є й суспільні Герої, які теж фактично тримають фронт. Це і волонтери, що працюють на благо армії, часто віддаючи власне останнє, медики, що рятують хлопцям життя, ризикуючи своїм, родини військовослужбовців, котрі підтримують їх – додають моральної сили, активісти, що «вибивають» потрібні для бійців закони в парламенті, майданівці, які по суті стали першими на захист Незалежності. Всі ці люди теж армія. Вони не мають бути забутими або залишитись в тіні. Ми є! Ми живі! І ми готові продовжувати історичну боротьбу за кращу долю нашої країни. Тому звертаємось до всіх – **ставайте в ряди Нескорених!** Із звернення організаторів Ходи Нескорених.

Вранці 24 серпня у центрі Києва в День Незалежності України відбувся військовий парад, у якому взяли участь понад чотири тисячі українських військовослужбовців Збройних Сил України, Державної прикордонної служби, Нацгвардії, ветерани АТО, курсанти військових вишів. У військовому параді також взяли участь 10 іноземних підрозділів, 9 із яких представляли країни НАТО, та 11 міністрів оборони – всього понад 200 іноземних військових зі США, Великобританії, Грузії, Канади, Литви, Латвії, Естонії, Румунії, Молдови та Польщі. На параді були присутні також экс-президенти України Віктор Ющенко, Леонід Кучма та Леонід Кравчук. За свідченнями очевидців, цього року на Хрещатику відбувся найкращий за 25 років військовий парад на честь Незалежності України. Під час військового параду донька Порошенка розчулилася й розплакалася... Військових експертів, не кажучи вже про

цивільних громадян, вразила кількість і сучасність зразків різноманітної новітньої військової техніки, яку виробляють зараз підприємства вітчизняного оборонного комплексу, представленої на Хрещатику до Дня Незалежності на виставці Збройних Сил України.

Після завершення офіційного військового параду, промови Президента та урочистого вручення відзнак і нагород з нагоди 26-ї річниці Незалежності, святковим Хрещатику пройшла маршем «Хода нескорених» в пам'ять третьої річниці Іловайської трагедії. Цей захід на Хрещатику відбувся у День Незалежності другий рік поспіль. Родичі загиблих героїв Небесної Сотні і бійців антитерористичної операції, сім'ї полонених і безвісти зниклих на Донбасі, ветерани АТО і учасники бойових дій на сході України, медики, волонтери, капеляни та активісти пройшли Хрещатику від Бессарабської площі до Михайлівського собору. Учасники ходи несли українські прапори, символіку батальйонів, які беруть участь в бойових діях на Донбасі, плакати зі світлинами загиблих військових, квіти, соняшники та колоски, як символ прориву з Іловайського котла. Діти несли в руках портрети загиблих батьків... «Хода не-

скорених – це знак глибокої поваги до лікарів, волонтерів, батьків бійців, до тих воїнів, які повернулися нескореними, – заявили організатори заходів. – День Незалежності – це по-справжньому народне свято для більшості українців». Хода Нескорених якраз і поєднала звичайних людей: киян та гостей столиці. Незалежність – це можливість жити, це те, без чого не може існувати нація. «Немає незалежності, немає країни, все дуже просто!» – розповів один із учасників акції.

Знаковими були і слова учасників ходи, що поверну-

лися із зони проведення АТО. Для них День Незалежності – дата, без якої вони вже не уявляють власного життя. «Це головне свято країни, яку ми захищаємо, особливо в той час, коли на Сході воюємо з Росією. Сьогодні під час параду у нас з'явилась мрія: наступного Дня Незалежності ми маємо святкувати нашу перемогу. Вона обов'язково буде, адже заради цього працює вся країна. Без перемоги ми не завершимо цю війну!» – заявили ветерани новітньої війни на Сході. Вони – справді нескорені. Їх не зламати смертю рідних, і вони продов-

жують вірити в перемогу.

В руках учасників ходи – плакат з портретами Героїв Небесної Сотні. Вони першими показали, що не коритимуться будь-якому злочинному режиму: ні внутрішньому, ні зовнішньому!

Під час шестя від Бессарабської площі до Майдану колона зросла в кілька разів і перетворилась на людське море, до якого вливалися нові і нові сотні людей. А ті, що не могли приєднатись, демонстрували свою підтримку оплесками. Центр столиці перетворився на суцільний згусток болю. Люди не стримували сліз. «Хотілося б, щоб усе це було марно», – говорили вони про жертв війни. Завершилася хода у Михайлівському соборі, де відбувся молебень за полеглих і нескорених загиблих захисників України.

24 серпня – в День відновлення української державності громадяни зібралися у центрі столиці, аби дати знати світові і українцям, що не можна зупинятися, не можна никнути духом, коритися і схилитися перед ворогом та його брехнею. Учасники акції закликали бути більш свідомими й активнішими щодо змін в Україні і пам'ятати, що війна на Донбасі ще не закінчилася.

І треба бути нам всім єдиними в обороні своєї долі, правди і волі!

Обличчя часу

Антоніна ПІПКО

Оксана і Олег Кутенки ВОНИ НАБЛИЖАЛИ СВІТАНОК

Початок лютого 2014-го. Майдан. Сумський намет. Вхід затуляють кілька ковдр – для максимального збереження тепла в наметі. Посередині – грубка, в якій весело палахкотять дрова. Навколо неї, як коло гостинної й веселої господині, людно. Мешканці намету та їхні «гості», гриються, обговорюють чергове Віче, яке щойно закінчилось, діляться враженнями, розмірковують, як далі буде.

Відхилиючи одну за одною ковдри, до намету заходять молоді чоловік і жінка. Вітаються, підходять до грубки.

– Ми з Конотопа, приїхали на Віче й вирішили знайти земляків, – каже жінка. – Сьогодні ж від'їжджаємо. Якщо потрібна якась допомога, то з радістю станемо в пригоді.

Біжу до них, тішусь, що зустріла конотопців – земляків. Обмінюємось номерами мобільних.

Це Олег і Оксана Кутенки. Молоде подружжя, хоча встигли виростити двох чудових донечок, одна з яких вже студентка, друга – школярка.

Оксана з Олегом від самого початку слідували за тим, як розвивались події в Києві. Раділи, коли молодь в мирний і цивілізований спосіб вийшла висловити своє бажання жити за європейськими мірками. Були вражені і обурені до краю, дізнавшись 30 листопада вранці, як на це відповіла влада.

– З того моменту наша увага була прикута до Майдану, – розповідає Оксана вже в квітні. – Слідували за новинами – чоловік переважно в Інтернеті по Громадському TV, я в телевізорі. Після кількох репортажів стало ясно, що вірити можна лише «5 каналу» та каналу «24», в жодному разі не «Інтеру» та 1-му Національному.

– Вперше приїхали до Києва на 10-е Віче – дев'ятого лютого. Збирались і раніше, але була робота, яку просто так не залишиш. Ми маємо свою власну справу. А після Різдвяно-Новорічних Свят роботи стало менше, і зрештою вирішили, що вже пора таки поїхати.

– Як знайшли Сумський намет? З телевізоразнали, що має бути такий, – продовжує розповідь Олег. – А вже на Майдані просто ходили, шукали, питали. Один з охоронців і підказав.

– Хотіли бути корисними, допомогти, чим можемо, – додає Оксана.

І я знаю, це – не просто слова. Ця, здавалося б, цілком буденна фраза – свідчення справжніх чеснот, високого духу двох таких милих, таких мирних, і таких звичайних на перший погляд людей – Олега й Оксани Кутенків.

Може забагато високих слів? Ні. Людина пізнається в критичний момент. І такий момент настав.

18 лютого 2014-го. Після страшного кровопролиття у Маріїнському

парку та на Інститутській, який вчинили спецпризначенці й кримінальні тітушки, почався наступ власне на Майдан. Було по обіді. Я зайшла в Сумський намет. Там застала лише двох людей. Решта – намагалися стримати наступ на Грушевського. Ми вийшли з намету. Навколо відчувалася розгубленість. Хтось збирався їхати додому. Якийсь чоловік, що прибіг із боку Європейської площі, просив жінок збиратися групами і відходити до Михайлівського монастиря. Жінки заперечували: як ми можемо залишити чоловіків самих, маємо бути разом.

Я підійшла до Головопшти. На моїх очах сила-силенна «Беркуту» згори, з боку Інститутської зайшла на пагорб, де стоїть Жовтневий палац, і, наче сарана, щільно вкрила пагорб. Погрозово виблискували їхні шоломи. З жахом думала, що сталося з тими активістами Майдану та пораненими, що перебували на той час у Жовтневому.

В той момент я була на Майдані без друзів, тому почувалася трохи невпевнено. З одного боку, відчувала, що треба бути тут. З іншого – усвідомлювала можливість зачистки, пробувала уявити можливі сценарії. Назагал це була якась ірреальна сцена. Ніби з якогось бойовика. Такого не можна було уявити у справдешньому житті...

Але це була реальність. І в цій реальності задзвонив мобільний. Телефонував Олег Кутенко з Конотопа. Без зайвих слів сказав, що збирається зараз виїжджати до Києва. Я була трохи заскочена, запитала, чи він знає, що зараз відбувається на Майдані. Олег відповів, що знає. Саме тому вони і від'їжджають негайно. «А хто з вами?» – запитала я. «Оксана і ще двоє товаришів», – відповів Олег. «Не беріть Оксану, тут просять жінок покинути Майдан», – зауважила я. «Побачимо», – почула невпевнену відповідь Олега.

За якийсь час мені зателефонувала подруга Віра, з якою ми зранку були в Маріїнському, й стали свідками, як починалося те страшне побоїще, бачили майданівців з пробитою головою та уражених газом. І то не сльозогінним, а, гадаю, нервово-паралітичної дії. Віра після 14-ї години мусила їхати на роботу, а я подалася на Майдан, оскільки лишатися на Інститутській було просто небезпечно для життя. І ось Віра каже мені, що метро закрили, що вона сама ледве встигла дістатись додому.

Відразу повідомляю про це мобільним Олега Кутенка. «Нічого, – відказує він, – доберемось».

Коли електричка з Конотопа прибула на Київський вокзал, Олег знову зателефонував мені й запитав, як дійти пішки до Майдану. Сказала йому, щоб вони відійшли на один

Оксана і Олег Кутенки на Михайлівській площі. 29 серпня 2015 – день пам'яті загиблих воїнів під Іловайськом. Через день Олег повертається на фронт на Донбас

квартал від вокзалу вниз і там чекали на мене. Звісно, вони не знали пішої дороги до Майдану, бо завжди добирались метром. В темноті, – а було вже по 19-й годині – могли заблукати, а ще гірше – натрапити на тітушок, які того дня і вечора ходили Києвом табунами. Одного такого табуна ми побачили вдень на вулиці Богомольця, якраз навпроти Міністерства внутрішніх справ. Видовище було просто моторошне.

Ці думки миттю промайнули в моїй голові, і я помчала в бік вокзалу. На розі вулиць Жиланської та Симона Петлюри побачила Олега з Оксаною та ще одного чоловіка. Це був Анатолій Подосетнік. Почекали ще на одного конотопця – Геннадія Буренка. Він затримався, здаючи в камеру схову щити та палиці, які вони привезли з собою. Ідучи електричкою, слідували за подіями через Інтернет, уже знали про тітушок, то ж вирішили не ризикувати.

По дорозі до Майдану зателефонувала Віра, сказала, що на Майдані все горить. Запропонувала їхати до неї та чекати до ранку. Я переказала

цю пропозицію конотопцям. Однак, відповідь була однозначна, рішуча й одностайна: «Ми приїхали, щоб захистити Майдан. Ми йдемо туди».

Спробувала умовити хоча б Оксану не йти на Майдан. Я мусила на ніч повернутися додому, бо мала зняти контактні лінзи – в мене слабкий зір, тож і її забрала б до себе переночувати.

– Мені легше буде поряд з Олегом, хоч би що там було, – дуже лагідно, але твердо відказала Оксана. – Ми двадцять років разом. З того часу, як побрались, – мені було тоді 16 років, Олегові – 18, ми ніколи не розлучались. Я ж все одно не зімкну очей, не відійду від телевізора. І переживатиму більше, ніж коли я буду коло нього на Майдані.

Вже згодом, у квітні Оксана пригадує: «18 лютого вранці Олег, як зазвичай, пішов на роботу. Я вдома дивилася по Громадському TV, що відбувається в Києві, адже ми знали, що готувався «мирний наступ». На початку справді все було спокійно і навіть весело.

Закінчення в наступному числі.

Простір дії

Оксана БРИЗГУН–СОКОЛИК, Почесна Голова СФУЖО

СПІВПРАЦЯ СКВУ—СФУЖО

У 50-ліття СКВУ – СКУ

Ще задовго до заснування СКВУ працювала Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), перша і одинока громадська центральна в українському суспільстві, що об'єднувала українців цілого світу трьох поколінь без різниці релігії, політичних поглядів, професій...

З ініціативи Союзу Українок Америки (СУА), найстаршої української жіночої організації за межами України, 12-13 листопада 1948 р. у Філадельфії був скликаний «Світовий Конгрес Українського Жіноцтва» (СКУЖ).

Із чотирьох континентів представниці центральних жіночих організацій, які існували ще до війни і які творилися вже по II Світовій війні в ДіПі таборів і на нових поселеннях, з'їхалися до Філадельфії і створили СВІТОВУ ФЕДЕРАЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Форма «федерації» була ідеальною в ситуації різноіменних та в різних напрямках діючих організацій: вона об'єднувала для спільних дій і давала повну самостійність внутрішньої діяльності. Першою головою було обрано одностайно сенаторку Олену Кисілевську (1948-1956), хоч на 78-му році життя, але повну енергію, ідей і плянів.

СКУЖ запротестував проти поневолення України. У своїх резолюціях заявив про змагання до єдності всіх національних сил з метою залучити всі жіночі організації до служіння Україні та репрезентації у власних громадах, а головне у вільному світі, поширюючи правдиву інформацію про ситуацію в Україні.

Важливим було налагодити координацію праці жіночих організацій згідно з власними статутними цілями, беручи до уваги розсіяння громад та неоднакові політичні та економічні обставини держав поселення. Комп'ютера з інтернетом тоді ще не було, аж пізніше факс-машина значно полегшила комунікацію. Тому ця проблема на початку була досить складна.

В 1957 р. Управа СФУЖО проголосила скликання Світового Жіночого Конгресу у 10-ліття Федерації та 75-ліття українського жіночого руху. Сенатор Kenneth V. Keating в сенаті Америки оголосив цю подію, згадавши «відважних людей, які борються за свою незалежність від комуністичного ярма...»

Вже перші десять років показали неабияку внутрішню та зовнішню діяльність Федерації, а тим самим громадянську зрілість та готовність української жінки до співпраці.

Кілька прикладів:

Співпраця СФУЖО з Міжнародним Жіночим Союзом (МЖС) – International Women's Alliance – найбільш рухливою на той час міжнародною центральною, де наші пред-

ставниці брали участь у конгресах в Коломбо на Цейлоні та в Атені, і доносили правдиві дані про сов'єтську небезпеку.

Співпраця з Міжнародною Жіночою Радою (МЖР) – International Council of Women – творилася дещо інакше. Україна була членом Ради за часів Української Незалежної Держави. Після окупації Москвою ми втратили членство, бо членами МЖР можуть бути тільки організації існуючих держав. Але багато наших складових організацій входили до Рад своїх держав (СУА в Америці, ОУК, СУК в Канаді, СУА в Австралії), і наші жінки, як представниці Рад даних держав, використовували нагоду широко інформувати про події в Україні. Українки були на конгресах в Монреалі, Гельсінкі тощо.

Найкраща співпраця була зі Світовим Рухом Матерів – Movement Mondial de Mere – МММ – в Парижі, якого СФУЖО була членом. Наші делегатки були на конгресах в Парижі, Бонні, Брюсселі, де порушували проблеми української матері в діаспорі і в Україні. В пізніші роки нашу представницю до МММ Елю Процюк МММ обрав своєю делегаткою до ООН в Нью-Йорку, і там вона використовувала свій голос також на вирішення українських справ. Таким чином ми вже мали доступ до ООН, де стали членами пізніше і задовго перед СКУ.

Цікава була співпраця із Союзом Католицьких Жіночих Організацій (СОКАЖО), який запросив нас на свій конгрес як обсерватора. Наша представниця написала там працю про «Жінку політв'язня» і передала до Президії Конгресу. Після успішного контакту із СОКАЖО наша складова організація Ліга Українських Католицьких Жінок Канади (ЛУКЖК) вступила в члени СОКАЖО.

СФУЖО є членом Міжнародної Секції General Federation of Women's Clubs – GFWC/USA, куди на щорічні конвенції з'їжджаються близько 1200 делегаток і де ми завжди звітуємо, інформуємо про свою працю.

Співпраця з міжнародними організаціями вимагала знання мов, орієнтації в політичній ситуації та дипломатичного такту.

Українська жінка відчула вагу і силу об'єднання, і тому СФУЖО і поодинокі складові організації не раз закликали до єднання і співпраці інші громадські організації.

Наприклад, в резолюціях XIV конвенції СУА в 1965 р. знаходимо слова:

«Конвенція закликає провід і членок СУА плекати духа єдності української спільноти на чужині та змагати до об'єднання наших громадсько-політичних сил для створення одного центру українського життя в діаспорі.» (Українка в Світі ч.4/1965)

Пригадую, як голова СФУЖО Стефанія Савчук (четверта голова 1972-

1977) повідала нам, як вона тоді, будучи заступницею голови СФУЖО (1959-1972), переконувала чільних осіб наших організацій у konieczності та користі об'єднання. Вона мала знамениті контакти, бо була не тільки учасницею Першого СКУЖ в 1948 р., але й першою і єдиною жінкою, що увійшла до Ширшої Ради Централі Комітету Українців Канади (КУК) в 1943р., а в роках 1945-1952 була головою КУК, відділ Торонто, учасницею Панамериканської Конференції (ПАУК), та членом Президії Українського Національного Об'єднання (УНО) в Канаді. Її вплив на світове об'єднання українців незаперечний.

На VII сесії ПАУК у Вінніпегу 1965 р. ухвалили скликати Світовий Конгрес Українців та створити світову центральну. Українки, об'єднані у СФУЖО, і вся наша громадськість з великою радістю та ентузіазмом прийняли цю вістку.

В Нью-Йорку 22 січня 1967, в річницю Соборності України, вийшов «МАНІФЕСТ Панамериканської Української Конференції про скликання Світового Конгресу Вільних Українців». Крім іншого, там були слова: 2) «Заманіфестувати солідарність української спільноти у вільному світі з визвольною боротьбою українського народу...» та 3) «Об'єднати всі сили українців, громадян чи мешканців вільного світу, для близької співпраці між собою». Підписали Маніфест о. д-р Василь Кушнір – президент ПАУК, Іван Г. Сирник, Микола Плав'юк та Іван Іванчук – делегати КУК, та делегати США, Венесуели і Бразилії.

В Комісіях підготовки до Конгресу працювала Стефанія Савчук.

В тім часі СФУЖО вже була 19-літня та мала за собою успішну історію. Наші делегатки брали участь в понад 30 конгресах та акціях, виступали з темами жінок-політв'язнів в СССР, родин політв'язнів, життя на Рідних Землях, перебування на засланнях, в тюрмах та інш. Ім'я «українка» вже не було серед чужинного світу чуже, і це великою мірою улегшило майбутню працю СКВУ.

Конгрес СКВУ відбувся в листопаді 1967 р., президентом обрано о. д-ра В. Кушніра, до Секретаріату обрано тогочасну голову СФУЖО Олену Залізняка. СФУЖО була одним із засновників СКВУ.

В 1969 р. утворено Світову Раду Суспільної Служби СКВУ, яку очолила м'гр. Оля Даниляк.

У статті «Співпраця СФУЖО зі Світовим Конгресом Вільних Українців» (50-ліття СФУЖО, с. 455) Стефанія Савчук пише: «У підготовці до II Конгресу я включилася у працю Організаційної і Статутної Комісії. До Статутної Комісії запрошено також Євгенію Янківську. З великим трудом і після довгих дискусій вдалося здобути для СФУЖО позицію 2-го

заступника Президента СКВУ і одне місце для представниці СФУЖО в Секретаріаті СКВУ».

Це свідчення показує цікаве наставлення до поділу праці – до співпраці з українською жінкою!

Протягом каденції формувалася Комісія Прав Людини (КПЛ). Головою обрано сенатора Павла Юзика, його заступницею Олександрю Ковальську.

1975 рік ООН проголосила Міжнародним Роком Жінки. В «Нью-Йорк Таймс» появилася стаття на цілу сторінку в обороні переслідуваних, репресованих та ув'язнених жінок-матерів, їхніх дочок та синів – за підписами Президента СКВУ о. д-ра Кушніра та голови СФУЖО Стефанії Савчук.

Петиції в обороні переслідуваних та запроторених у в'язниці і психіатричні інституції, підтвержені тисячами підписів, зібраних по цілому світу нашими організаціями, – представники СКВУ, СФУЖО та КПЛ вручили чинникам ООН.

У підготовках до Конгресів СКВУ/СКУ завжди працювали в різних комісіях представниці СФУЖО.

На III Конгресі СКВУ 1978 р. на решті до почесної Президії увійшла Голова СФУЖО Лідія Бурачинська, а в Президії Конгресу була обрана Почесна Голова Стефанія Савчук.

1981 р. спільно проголошено «Декаду Української Родини».

Для конференції ООН в Найробі 1985 р. СФУЖО-СКВУ виготовили тематичні друковані брошури: «Релігійні переслідування» й інші.

Таких прикладів співпраці можна навести ще дуже багато.

Праця представниць жіночих організацій з часом стала більш поцінована. 1998 р. висунули жінку кандидатом на президента, однак вона зретигнувала з причин праці у СФУЖО. В Президії є три представниці СФУЖО, голова СФУЖО завжди є другою заступницею президента. (Не першою, бо у випадку відходу президента вона не могла б очолювати дві світові установи). Є два місця в Секретаріаті та одне в Контрольній Комісії.

Коли я стала Головою СФУЖО (1992), то як члена Президії мене також обрано до Світової Фундації СКУ. На Пленарній сесії 1996 р. голова СФУЖО вперше виголосила доповідь про «Працю і Напрямі СФУЖО». На Пленарній Сесії VI конгресу СКУ 1998 р. голова СФУЖО мала доповідь «Збереження нашої Ідентичності».

Співпраця цих двох світових установ є тісна, конструктивна, завжди з поглядом у майбутнє. Важливими є думки, ідеї та реалізація проєктів людьми, які знають свою ділянку і сумлінно виконують свої обов'язки. В єдності СИЛА! У співпраці УСПІХ!

Світочі

Олександр ГОРОБЕЦЬ

ПОДВИЖНИК УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ Євген Чикаленко

Ще позаминулого року, вимережив я статтю-роздум про те, хто, на мій погляд, мав би стояти на постаменті пам'ятника в центрі Києва – навпроти Бесарабки, де десятиліттями в червоному граніті цвів московитський варвар і головний убивця наших співплемінників Владімір Ленін. Однією з моїх приватних кандидатур на цей святошний приміст був славний українець, подвижник багатьох демократичних процесів в Україні в кінці XIX і на початку XX століть, великий меценат і друг Михайла Коцюбинського, багатьох інших письменників-демократів, журналістів, зокрема, Симона Петлюри, Сергія Єфремова, Дмитра Дорошенка – Євген Харламович Чикаленко (1861 – 1929 рр.).

Вельми прикро, пані й панове, навіть дуже образливо, зізнаюся, що люд нинішньої України в своїй масі фактично не знає імені цієї людини, її колосального внеску в підготовку революційної ситуації, боротьбу за створення Української Народної Республіки. Що Євген Харламович найбільше з усіх тодішніх благодійників вклав власних коштів, енергії душі, поривів благородства у справу поширення ідеї незалежності і суверенітету України, фінансуючи та видаючи фактично першу україномовну газету «Громадська думка», а потім і «Раду», тижневик «Селянин», підтримував матеріально низку письменників-демократів, надзвичайно багато зробив для розвитку сучасної української мови та усвідомлення власної історії. На його кошти видано «Русско-український словарь» Уманця-Комарова, він допомагав журналу «Киевская Старина», даючи нагороду (1000 крб) за найкраще написану працю з історії України та оплачуючи гонорари за українські твори письменства, друковані в цьому виданні; організував при Науковому товаристві ім. Тараса Шевченка у Львові фонд ім. Мордовця для допомоги українським письменникам, фінансував тижневик «Селянин» у Львові, став головним фундатором «Академічного Дому» у Львові (25 000 крб), заохочуючи наддніпрянську молодь їхати на студії до цього славного міста.

Це людина, яка фактично віддала всі свої матеріальні статки на розвиток української нації, закінчував власне своє життя в голоді і холоді. Так, в середині двадцятих років минулого століття, україномовна газета «Свобода», яка щоденно видавалася в США, із номера в номер закликала своїх читачів здавати по можливості кошти на підтримку пана Євгена Чикаленка та його дружини, котрі скиталися, злидарювали без засобів для існування в Австрії, затим у

Чехословаччині, де вельми бідуючи, й скінчили свій земний шлях. І українці діаспори (за це їм велика честь!) по 50, 75 центів США, власне, хто скільки мав, скидалися на прожиток учорашньому благодійнику побудови українського світу в Україні.

Нинішні українці, на жаль, невинувато швидко забули цього незрівнянного милостивця, філантропа. Це ще й, напевне, тому, що був він скромною, негаласливою людиною. Знаючи при чийось скруту, надавав фінансову допомогу багато разів, вибачаючись при цьому, що потурбував... Коли, до прикладу, під загрозою зриву випуску, банкрутства, опинилося його і друзів спільне дітище – україномовна газета, він не вагаючись продавав свою маєтність, землі, аби врятувати спільну справу. Так, із молотка пішло 250 десятин власності у Молдові. Зате запустили видання газети «Рада».

Євген Харламович був навдивовиж удатним господарником: його маєтки тієї пори були територіями найбільшого благоденства й достатку. Бо хазяйнували там по-новому – по-науковому, з технікою світових зразків, поля засівали кращими сортами культур, виписаними Чикаленком з-поза морів-океанів. У поміщика-новатора була одна чудна особливість: елементи свого досвіду він завжди прагнув і умів вправно викласти на папері. І щоб багатшою стала Україна, про свої методи господарювання видавав брошури. Так з-під пера Євгена Чикаленка ще 1897 року виходить п'ять книжок «Розмов про сільське господарство».

Нині можна сказати, що Євген Харламович у тій порі створив справжню енциклопедію порядкування на землі. І видав її півмільйонним накладом! Фактично роздав її кожному господарнику. Що вельми важливо – видана вона була, хоч і з невимовними потугами, саме українською мовою. З брошур Чикаленка Україна

Марина Соченко. Портрет Євгена Чикаленка

вчилася грамоти. Особливо босоного малеча. Його подарунки для багатьох сімей фактично були першою книгою в убогій хаті. Нарівні з «Кобзарем» Тараса Шевченка...

Дивно, але в Києві й досі немає не те що вулиці – жодного навіть провулка імені Євгена Чикаленка!...

Добропристойний і цікавий чоловік, науковець і колишній народний депутат України Юрій Гнаткевич створив громадську організацію, метою якої, як я розумію, є поширення в масах імені Чикаленка, популяризація благодійного досвіду і заслуг перед Україною і українцями у середовищі народу та киян насамперед. Громадські активісти поставили собі завдання добитися, щоб на мапі Києва ім'я Євгена Чикаленка позначало назву станції метро та однієї з вулиць у центрі столиці, де благодійник колись мешкав. Одначе підтримки соратники Ю. Гнаткевича не отримали ні в столичних чиновників, ні в середовищі депутатів Київради. Незвична, мовляв, та пікантна обставина: вулиця, де жив Євген Чикаленко, носить ім'я Льва Толстого.

Клопітлива, виснажлива робота групи Юрія Гнаткевича поки що має невтішний результат: люди справді не знають, хто такий Євген Чикаленко, що він зробив для України, і для кожного з них особисто. Те, за що взялися ентузіясти, – вельми непроста справа. І насамперед тому, що нинішній народ майже нічого не читає, цурається радіо й телебачення: а ЗМІ з свого боку явно перегодували людськими «фейками», «дезою».

І саме через такі пікантні проблеми Великий Українець Євген Чикаленко уже чверть віку не може повернутися до пантеону найвизначніших борців за незалежну нашу державу, щоб заслужено зайняти своє гідне місце в пам'яті українського народу, для якого він все своє життя старався і зробив так багато. Однак, правда рано чи пізно стане явною, хоч як московщина й радянщина намагалися витерти з пам'яті нашого люду імена таких подвижників, як достойний меценат і благодієць Євген Чикаленко. В цьому я ще раз переконався, взявши до рук первісний варіант «Спогадів...» публіциста Євгена Чикаленка.

Іван ЮЩУК

професор, заслужений діяч науки й техніки України,
член Національної спілки письменників України

ПРАВО НА РІДНУ МОВУ

Продовження. Початок у
минулому числі.

Але українська мова виявилася небезпечною для колонізаторів. Ще чорнило не висохло на Переяславській угоді 1654 року про військову

дом смертної казни». Отже, українські книги як злочинні спалити, друкарів стратити. Так починалася боротьба з «українським буржуазним націоналізмом».

Петро I у жовтні 1720

видав указ про вилучення зі шкіл українських букварів: діти не повинні прилучатися до своєї мови. 1784 року викадання в Києво-Могилянській академії переведено на російську мову, причому,

учениками; да мы, то есть новоприбывшие из семинарии учителя, по распоряжению начальства сломили их и приучили говорить по-русски». Міністр внутрішніх справ П. О. Валуев у таємному циркулярі від 8 липня 1863 року, яким заборонялося друкування книг українською мовою, як одну із підстав для такої заборони наводить той факт, що «обучение во всех без изъятия училищах производится на общерусском языке и употребление в училищах малороссийского языка нигде не допущено». У статуті про початкові школи, виданому 25 травня 1874 року, було записано: «В начальных народных школах обучение ведется на русском языке». «Величезна більшість учителів соромить дітей їхньою українською мовою говорити», — констатував Б. Грінченко 1896 року. Від дітей вимагали навіть удома розмовляти російською мовою. Ось звідки «растут ноги» російської мови в українських школах та університетах. І досі українські (чи вони українські?) чиновники від освіти не спроможні виправити цей злочин проти українського народу. Або не хочуть.

Українська мова виганялася не тільки зі школи, з книг, а й з побуту. Ось свідчення одного з наддніпрянських українців, яке було надруковане у львівському часописі «Слово» 1863 року: «За українську мову не дадуть вам ніколи служби та оддадуть під надзор поліції... Як спіткне вас на улиці офіцер, то заведе в поліцію, кажучи: «По-хахлацки не говори. Малороссии нет со времени царя Алексея Михайловича». Ось так український селянин, приїхавши до міста, «добровільно» завоював мову «братнього» народу.

Як тільки російські війська у вересні 1914 року ввійшли в Галичину, тут було закрито всі українські видання, школи, розпущено культурні й освітні організації, розгромлено товариство «Просвіта», знищено бібліотеку Наукового товариства ім. Т. Шевченка, заборонено вживати українську мову в адміністрації, суді, громадських організаціях.**Ось якою страшенно небезпечною була українська мова для російських колонізаторів! Такою вона залишилася й дотепер: у Криму, на окупованих частинах Луганської і Донецької областей українська мова фактично заборонена.**

Револьюційні події 1917–1918 років, що сприяли відновленню української державності, на якийсь час звільнили українську мову від московського шовіністичного тиску. Але це тривало недовго. «Видатний діяч Комуністичної партії і Радянської держави» (так зазначено в радянській енциклопедії) Михайл Фрунзе на жовтневому 1923 року пленумі ЦК українських комуністів прямо заявив: «На Україні ми тільки зовнішньо справилися з відкритим рухом петлюрівщини... Не справимося доти, доки не вирвемо зброї петлюрівщини – української мови». І він казав правду.

Особливо планомироного характеру витіснення української мови російською набуває в післявоєнний час. Непомірно в Україні зростає відсоток росіян-колонізаторів, які й досі, живучи в Україні, гидують українською мовою через імперську верхність. 10 червня 1983 року ЦК КПУ і Рада Міністрів УРСР приймають постанову «Про організацію виконання в республіці постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про додаткові заходи по поліпшенню вивчення російської мови в загальноосвітніх школах та інших навчальних закладах союзних республік». У ній російська мова в Україні ставиться в особливе, привілейоване становище: «1. Добиватися, щоб вільне володіння російською мовою стало нормою для молоді, яка закінчує середні навчальні заклади, громадським обов'язком кожної молодої людини... 5. Збільшити час на вивчення російської мови в загальноосвітніх та інших середніх навчальних закладах з неросійською мовою навчання; передати на ці цілі частково або повністю години, що призначені для вивчення іноземної мови; при вивченні російської мови і літератури дозволити поділ усіх класів і

Тетяна Пата. Птах на калині. 1951 рік

допомогу Московії Україні, як московський цар Олексій Михайлович в Андрусівському договорі з Польщею 1667 року про розподіл України між двома загарбниками вимагав від польського короля стосовно українських книг, щоб «все те, в которых местностях книги печатаны и их слагатели, також печатники или друкари, смертю казнены и книги собрав сожжены были и впредь чтобы крепкий заказ был бесчестных воровских книг никому с наших королевского величества подданных нигде не печатати под стра-

року видав указ, яким забороняв друкувати в Малоросії будь-які книги, крім церковних, але й ті треба було «для совершенного согласия с великороссийскими, с такими ж церковными книгами справлять, дабы никакой розни и особаго наречия во оных не было» — ішлося таки про нашу мову: «особое наречие». У грамоті з приводу відкриття Харківського колегіюму 1731 року цариця Анна Іванівна вимагала «стараться, чтобы ... науки вводит на собственном Российском языке». 1759 року Святийший Синод

як того вимагала Катерина II, з вимовою, яка вживалася у Великоросії. 1784 року Київський митрополит, виконуючи розпорядження Святийшого Синоду, наказує, щоб у всіх церквах служба Божа правилася «голосом, свойственным российскому наречию». Отак російські владці вчили українців любити російську мову й «добровільно» зрікатися своєї.

«Мы, — хвалился 1807 року вчитель харківської гімназії Т. Селіванов, — застали в училищах самого Харькова учителей, что так и резали по-украински с

груп з кількістю учнів більш як 25 чоловік на дві підгрупи... вдосконалювати мережу загальноосвітніх шкіл з російською мовою навчання». Тобто збільшувати їх кількість, що й робилося за рахунок українських дітей.

Тут названо тільки деякі факти офіційного нищення української мови в Російській імперії та в так званому Радянському Союзі, насправді ж їх і перерахувати годі. Це була така сама колоніальна політика лінгвоциду (складова етноциду) щодо поневоленого народу, яку свого часу проводили Франція в Алжирі, Голландія в Індонезії, Великобританія в Індії, Японія в Кореї. У названих колоніях після здобуття ними незалежності запанували національні мови.

І ось настає 24 серпня 1991 року: у тодішній Верховній Раді Української РСР прозвучав довгоочікуваний «Акт проголошення незалежності України». Ще за два роки перед тим було прийнято Закон про мови, у якому було записано: **«Українська РСР забезпечує національно-культурне відродження українського народу, його історичної свідомості і традицій, національно-етнографічних особливостей, функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя».** У незалежній Україні – тим більше.

Колоніальний період в історії України закінчився, але при владі залишилися ті самі провідники колоніальної політики Росії, і мовна політика залишилася майже та сама. Особливо на сході і півдні України.

Та ось 2004 року (на 13 році незалежності) з'являється висновок небайдужої людини: «Зросійщення українців на Луганщині триває з більшою завзятістю, ніж за радянських часів». Хіба можна про таке мовчати? І ще цього ж таки року: **«Нехтування мовою титульної нації, принаймні офіційними й публічними особами, демонструє зневагу до представників цієї нації».**

Небайдужа людина – Сергій Андрійович Мельничук – народився і вчився в цілком зросійщеному містечку Краснодоні на Луганщині. Ну говори собі, як усі вже звикли за колоніальних часів, заробляй у шахті добрі гроші, купуй ковбасу. Так ні. **Послухаймо самого Сергія Мельничука: «Якось після певних доленосних подій, які діють на людину, наче холодний душ, – я замислився: «Я – українець. Живу в Україні, на історичній землі своїх пращурів. А українською рідною мовою, мовою моїх батьків, за великим рахунком, навіть два слова не можу зв'язати». І тому переді мною постало питання: «А чи вартий я того, щоб називатися людиною?» Після цих роздумів я принципово перейшов, у межах України, на українську мову спілкування».**

І не тільки перейшов на українську мову спілкування, а й, вірячи в силу закону, став на захист права рідної мови, мови свого роду й народу – звернувся до суддів. А судді – хто? Для них, колишніх колоніальних чиновників, людина, яка обстоює своє природне національне право на рідну мову, небезпечна. Тому вони й намагаються, за колишньою радянською традицією, від-

правити таку людину на примусову судово-психіатричну експертизу. Проте послідовність і чесність приносить хоч невеликі, але перемоги: «Судові засідання зараз за моїми скаргами ведуться виключно державною українською мовою. Хоча спочатку судді принципово відмовлялися вести судові засідання українською мовою й навіть дехто із суддів офіційно приймав злочинне рішення про ведення судового засідання російською мовою». Це 2004 рік, а боротьбу за своє право на рідну українську мову Сергій Мельничук почав ще 2002 року. В незалежній Україні!

Здавалося, центрами української духовності в Україні мали б бути її вищі навчальні заклади, тут повинна б формуватися українська національна еліта, без якої існування української держави стає проблематичним. 2005 року Сергій Мельничук вступає до Східноукраїнського Національного університету ім. В. Даля вивчати журналістику. Навчання журналістів – майбутнього сумління нації і охоронців її мови – ведеться тут російською мовою з орієнтацією на російські цінності. Але ж в Конституції України в статті 10 записано: «Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України». І в статті 11 додано: «Держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури».

Треба б було бути, за висловом К. Паустовського, дикуном, щоб не обізватися за конституційне право свого народу на рідну мову, що й робить небайдужий Сергій Мельничук. А ось сміховинне фарисейське рішення суду: «Зобов'язати Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля здійснювати навчання Мельничука Сергія Андрійовича у відповідності до чинного законодавства – українською мовою». Отже, а з усіх інших готувати сепаратистів. Це ми й маємо тепер на Донбасі.

Запорукою невмирущості стародавньої української нації і її мови є саме такі небайдужі люди, як борець за право на рідну мову в Україні Сергій Мельничук. Різнорабочий, шахтар, студент, правозахисник, який бив на сполох ще тоді, коли не лилася кров на українській землі, коли ківалови, зневажаючи національні закони, ще тільки нарощували сили, щоб встромити ніж у спину України.

Ніби й від імені Сергія Мельничука сказав його старший побратим з Донеччини Олекса Тихий у своєму заключному судовому слові: «Я – українець. Не лише індивід, наділений певною подобою, умінням ходити на двох кінцівках, даром членороздільної мови, даром творити і споживати матеріальні блага... Я – громадянин світу не як безбатченко-космополіт, а як українець. Я – клітина вічно живого українського народу. Я для того, щоб жив мій народ, щоб підносились його культура, щоб голос мого народу гідно вів партію в багатоголосому хорі світової культури».

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

Де правда – там і Бог, де Спаситель – там перемога!

Майстер вишивки з міста Ірпеня на Київщині Іван Рябчук вишив близько півсотні поезій Тараса Шевченка. Було сформовано виставку «Вишитий Кобзар», яка експонувалася в багатьох музеях та інших закладах культури Київської, Івано-Франківської, Черкаської і Чернівецької областей, а також Литви і Латвії. Іван Іванович вишиває, зокрема, вірші Тараса Шевченка християнської тематики. Майстер звертає увагу на різні грані таланту Кобзаря, показує, що вся творчість Шевченка значно багатша за ту, обмежену програмою советської школи, її частину, яку ми колись вивчали. Наприклад, вірш «На Великдень, на соломі». Це зворушлива розповідь про діток, які хваляться, що кожному з них подарували на Великдень. «А я в попа обідала», – сирітка сказала». Над текстом Іван Іванович вишив: «Христос воскрес». Христос воскресає в наших співчуттях до знедолених і в нашій допомозі людям.

Поет вболівав душею за долю поневоленої Батьківщини, але вірив у краще майбутнє. Наш земляк Іван Рябчук, поділяючи цю віру українського генія, вишив до вірша «Осія. Глава 14»: «Господь – то правда, а де правда – там і Бог, де Спаситель – там перемога!»

Іван Іванович на вишивках вказує час і місце написання Тарасом Шевченком того чи іншого вірша, а також місце і час, коли він вишив цей твір. До віршів Іван Рябчук часто вишиває власну думку і тим самим наголошує, що Тарас Шевченко надзвичайно актуальний.

Київщина, м. Ірпінь

Ольга КАВУН

ІСТОРІЮ НЕ СТЕРТИ!

Усі ми добре пам'ятаємо події у лютому 2014-го на вул. Грушевського в Києві, коли там на стіні будинку № 4 і з'явилися три знакові графіти з Тарасом Шевченком, Лесею Українкою, Іваном Франком. Вони, ці героїчні постаті, підносили дух і вселяли віру в нашу перемогу.

Ікони Революції Гідності – так називали ці портрети. І то вже не просто графіти, а наша новітня історія.

І ось у суботу 2 вересня 2017 року сталося тут таке, що сколихнуло Україну. Патріотичні графіти змили, стерли, знищили. А вирішив таке зробити власник елітного меблевого магазину «Емпоріум» Ігор Доценко (він орендує приміщення під магазин на першому поверсі Інституту мовознавства).

Директор Українського Інституту Національної Пам'яті Володимир В'ятрович заявив, що Інститут готує звернення до Генпрокуратури за фактом вандалізму через знищення графіти, які були пам'яткою історії.

А віце-прем'єр В'ячеслав Кириленко на своїй сторінці в Twitter зазначив, що знищені графіти були частиною експозиції Музею Майдану і за знищення музейного фонду передбачено кримінальну відповідальність.

Та прогнівані активісти і майданівці не стали чекати суду, а взяли й розгромили фасад магазину елітних меблів, де за вказівкою директора І. Доценка стерли «ікони революції». Згодом при вході до магазину запалали ще й шини.

Автор портретів соціальний художник Sociopath заявив, що готовий самотужки відновити знищені пам'ятки Революції Гідності.

Літопис ХХ ст.

Тетяна МакКой, журналіст, США

ШОУ ДЛЯ СТЕЙНБЕКА В СТАЛІНСЬКІЙ УКРАЇНІ

Російський записник з коментарями

Письменник, який набив руку на американських «шорстких» темах, узяв із собою фотожурналіста Роберта Капу, щоб задокументувати почуте й побачене в СРСР – на протипагу всім отим стереотипним оцінкам, що домінували в тодішній пресі. Дехто із знайомих говорив їм прямо: «Ну й що Ви цим доб'єтесь?.. Вам там покажуть старанно відрепетируване «шоу», та й усе...» І в цьому, звісно, була дешиця правди. Однак автор, розуміючи це, обрав описовий стиль викладу матеріалу, а роздуми над фактами полишив на самого читача. Мовляв, ось він – радянський колгоспник, а чим відрізняється від американського фермера – дивіться самі... А ось їхні оселі – чисті й причепурені, а не «бараки», про які інколи читаємо в наших газетах... А ось що пропонує їм «для душі» українська інтелігенція... Їхні ікони, їхня мова (близька радше до південно-слов'янських мов, аніж до російської), традиційна кухня, мрії, інтереси, кохання...

Перегорнімо ж ці позовклі сторінки, написані під враженням подорожі до СРСР 70 років тому... Це був серпень 1947 року, коли Стейнбек із Капою після Москви потрапили, нарешті, до Києва. У їхньому лексиконі було одне слово «да», зате був «Contax» Капи, що талановито вихоплював з усього, що їм показували, справжнє, непоказушне. А ще була інтуїція Стейнбека, яка вловлювала нюанси і без слів: «Біля літака нас зустрічала група українців... Вони сміялися. Вони були веселіші й не такі скуті, як люди, що зустрічалися нам у Москві... Нашим українським гідом був Олексій Полторацький, кремезний чоловік, що трохи накульгував від поранення під Сталінградом. Він – український письменник, з чудовою англійською вимовою і почуттям гумору, променіючий теплом і приязню... У цих людях відчувалася якась особлива приязнь...

Ця книжечка «кишенькового», всього на 218 сторінок, формату – «A Russian Journal» (Viking Press, Inc.; NY, 1948) – не належить до тих творів американського письменника Дж. Стейнбека, що принесли йому Нобелівську й Пулітцерівську премії та всевітню славу. Однак цінність її в іншому... З'явившись на американському книжковому ринку в роки «холодної війни», книжка розповіла про Україну і весь Радянський Союз з симпатією, розвіявши багато мітів про «отих дивакуватих», «напівдиких» і «загнаних під колективну ковдру» Russians та зосередивши увагу читача на одному: вони заплатили занадто високу ціну за перемогу у війні з нацизмом, щоб не схилитися перед ними.

Багато руйнації лягло на їхні плечі тільки через те, що земля в них багата й родюча і цим приваблювала завойовників. Якби в Штатах випала руйнація на територію від Нью-Йорка до Канзасу, то це приблизно настільки була зруйнована територія України... Шість мільйонів цивільних із сорока п'яти було вбито. У них є шахти, які ніколи не будуть відкриті знову, бо німці вкидали в них тисячі вбитих. До останньої гайки все було як не знищено, так евакуйовано, і доки все відновиться, багато чого робиться вручну. Кожен камінь чи цеглину в зруйнованому місті треба підняти й перенести руками, бо немає бульдозерів. І водночас із відбудовою українці мають дбати за врожай, адже Україна – житниця всього Союзу. Вони кажуть, що у жнива в них немає ні свят, ні вихідних...»

Гостей із Америки вразили не тільки вулиці Києва та Сталінграда, які ще лежали в руїнах... Люди тут володіли на диво ясним баченням завтрашнього дня. У них ще ятріли душевні рани, нили осколки в тілі й відтяти кінцівки... Але передана від батька синові вікова християнська філософія, попри всі спрочинені горе-політиками біди, кликала до життя й усеяла оптимізм. В одному селі на Київщині (на жаль, не вказано в тексті району, але десь недалеко від Києва або Полтави, оскільки до 1954 р. певна територія сучасної Київщини належала Полтавщині), що мало цегельню, їх запрошували приїхати через рік – усі будинки в них будуть із цегли й під черепицею. В другому прямо серед поля їх частували огірками й помідорами, радіючи небувалому врожаєві городини. У пасічника, який пригощав житнім хлібом з медом, теж була для них приємна звістка: бджіл бо йому завезли з Каліфорнії...

Та найбільше вразила американців (яких, здавалося, вже нічим не здивуєш) здатність українців до сміху, веселощів, гумору. Босі дівчата витанцювали парами в сільському клубі так, наче війна й не забрала в них наречених та братів. А як дружно розреготалися натомлені жінки в полі (також босі, бо заповітні черевики дожидали десь у скрині празника), коли якийсь хлопчина, на ймення Грицик, спотикаючись на бігу, криком сповістив матері диво-

новину: «Так ці американці такі ж самі, як і ми-и-и...».

Коли в Києві американців вирішили здивувати місцевою гордістю – «Рів'єрою», до їхнього столика підсів Олександр Корнійчук: «... Це шанований в Україні драматург, чоловік симпатичний і підкорюючий своїм гумором. Удвох з Полторацьким вони почали знайомити нас з українськими прислів'ями, а українці в цьому мастаки... Один за одним звучали тости за мир, завжди за мир. Обидва ці чоловіки були недавніми солдатами, обидва були поранені, і вони

пили за мир... Говорили про мороз і холоднечу під Сталінградом, і про те, як лежали в снігу, не знаючи, чи коли й виберуться з нього. Говорили про жахливі речі, які неможливо забути. Хоча б і про солдата, який відігрівав пальці в ще теплій крові вбитого побратима, щоб натиснути на спусковий гачок своєї гвинтівки...». Що правда, іншого разу, коли Корнійчук з Вандою Василевською запросили американців до себе на гостини, господар, як колись на фронті, вдався до атаки: то вчорашні союзники особистість Сталіна буцімто ігнорують,

Джон Стейнбек і Роберт Капа відлітають до СРСР 24 липня 1947

обставляючи свої парки скульптурами державних діячів, то відбитки пальців, як у злочинців, на кордоні в радянських делегацій беруть... А оскільки Стейнбек з Капою ще вдома домовились не обговорювати за спиною у власного уряду речі, які не входять до їхньої компетенції, тож тільки кліпали очима. Час же, який виявився не тільки «найкращим лікарем», а й «найсправедливішим суддею», показав, що Корнійчуку краще було б обурюватися свого часу тими чорними печатками, які сталінізм без розбору ставив яскравим особистостям української нації, включаючи і його колеги по перу.

Відлуння війни настигало їх, гостей із ситих, заклопотаних «американською мрією» повоєнних Штатів, мало не на кожному кроці. І хоча обидва нанюхались порошу на європейських фронтах, лик зруйнованої України постійно викликав у них біль і сум'яття. У селі Шевченковому після окупантів залишилося всього 8 хат із 362-х, та й ті зі спаленими дощенту покрівлями. Люди жили в землянках і потроху відбудовувалися – навіть вночі, при ліхтарях, місили глину, витесували лутки й одвірки, ладнали крокви: «Навпроти через дорогу чоловік з жінкою під дощем ставили опори для майбутнього даху над новою хатою... З розмови за столом пізніше нам стане відомо, що ця сім'я матиме власну оселю цієї зими вперше від 1941 року; їхні трійко малих дітей вирости в землянці й ніколи не знали, що воно таке – власна домівка з вікнами й білими стінами».

У «Російському записнику», звісно, не про Америку йшлося... Але там у цей час учорашні солдати й тилівники мріяли не про білі стіни, а про будинки з білим штахетником десь у приміській зоні, подалі від міської метушні, смогу й гуркоту, який так нагадував недавню війну. І щоб електрохолодильник був під рукою, пральна машина, кондиціонер, телевізор і, звісно ж, авто в гаражі. Аякже!.. Хіба не за те воювали?.. Війна поглинала 200 млн. доларів щодня, полишивши майже непризвольяще побут робітників, які ринули з провінції на щойно збудовані військові підприємства. Мігранти змушені були жити в наметах, тулитися на ніч в підвалах чи старих автомобілях на звалищах, а дітей матері «підкидали» на цілий день в кінотеатри – аби не на вулиці... Карткова система на продовольство, взуття, велосипеди, шини, бензин та інші необхідні в побуті речі звела культуру споживання до рівня Великої депресії. Це, однак, вивело криву заощаджень американців до цифри 142 млрд. доларів (сьогодні це приблизно 1,3 трлн.). Гроші на ощадних рахунках чекали товарів та інвестицій, і Америка була готова до цього. За роки війни траєкторія економіки круто повернула вгору, і на порядку денному постали стандарти мирного часу.

Хоча «стандарт» був тоді географічним поняттям: у Штатах це було одне, в СРСР – зовсім інше. Спеціальна державна програма адаптації вчорашніх воїнів (G.I. Bill) гарантувала дешеві позики на житло, професійну освіту та інші пільги. А мій батько, повернувшись з війни в 1946 р., виміняв десь під Чернівцями свою солдатську ковдру та гімнастерку з чобітьми не на низькопроцентну по-

В'язальниця снопів з «бідного» села Шевченкове

зику під забудову, а всього-на-всього на клумак борошна для своєї голодної сім'ї. Мати з первістком на руках в зубах злої свекрухи не мала ані копійки від держави, тоді як в Америці дружина фронтовика одержувала 12 дол. щомісячно на першу дитину і по 10 – на всіх інших (батькові «дядько Сем» платив 50 дол. на місяць). Українські дівчата ще довго по війні танцювали в клубі та на виго-ні босими, тоді як їхні американські ровесниці навіть у роки війни мали пристойне взуття – тільки й біди, що дефіцит шовку та нейлону (з яких виготовляли парашути та інше обладнання) змушував їх малювати модний тоді панчішний шов олівцем... прямо на литках, а весільні сукні після V-J дня (капітуляції Японії) шити з парашутного шовку (їх часто можна побачити нині в музеях).

Вони, молоді американки, навчилися вправлятися з молотками та відкрутками не гірше чоловіків, які пішли на фронт, і ввійшли в історію США як «Розі-клепальниці» – символ жінки воєнного тилу. І хоча багато хто з них мусив поступатися місцем роботи демобілізованим воїнам, незалежність від чийогось гаманця зробила-таки свою справу: соціальний статус «жінка-трудівниця» поступово став витісняти довоєнний статус «жінка-домогосподарка». А що в Радянському Союзі? Жінка-тиловичка довго була чорним волон, що мусив тягти на собі тягар підневільної праці в окупацію та важкого тилу під час наступальних операцій Червоної Армії, відбудови зруйнованого народного господарства – часто без чоло-

вічих рук у домі, зате з молотком та вилами під рукою і черевиками десь у скрині – на празник. Ні медалей, ні пільг, ні місця на трибунах... А коли схаменулася, нарешті, держава – багатьох з тих жінок та їхніх дітей-підлітків, що бачимо на фотографіях Роберта Капи, в місцевих музеях та в наших сімейних альбомах, уже не було серед живих і пільгами користуватися (а часто й «відвойовувати» їх у місцевих бюрократів), звісно, вже було нікому...

Ось так формувалися по обидва боки земної кулі ці два, протилежні один одному, стандарти – «Розі-клепальниця» та «Манька-роботяга», і ніхто – навіть Стейнбек, під пером якого прості, здавалося б, речі набували резонансу, – не спробував їх порівняти. Щоправда, вони з Капою не могли не помітити, які привабні в Україні жінки – з їхньою ходою, поставою, смаком у виборі зачісок та одягу. Стейнбек описує одну регулювальницю на київських вулицях так само ретельно, як описував би, певно, кінозірку. А сільське жіноцтво десь на Київщині чи Полтавщині в нього описано так по-синівськи тепло, ніби аж із поклоном перед їх тяжкою долею, що залишається тільки дивуватись: горезвісний Волтер Дюранті відхопив Пулітцерівську премію США за брехливі репортажі про «неіснуючий» у советській Україні Голод, а Джон Стейнбек за свій правдивий, сповнений симпатії до простого люду репортаж із повоєнної України – ні?!..

Зате очочими до порівнянь виявилися українці та росіяни. Так-так,

саме вони, наші батьки та діди, яким ніколи було замислюватись над лєнінськими гаслами та сталінським «механізмом» їх реалізації, бо треба було гнати п'ятирічні плани, відбудувати рідне село чи місто, попутно піднімаючи на ноги дітей, щоб потім за будь-яку ціну прилаштувати їх десь по столицях, де молоко не пахло гноєм, а замість молитов звучало мало не на кожному кроці російське «чаво» та «каво»... Вони свято вірили газетам і радіопередачам, гаслам і промовам на парадах, а там же стільки патосу – спробуй розберись, де й справді діло, а де мильна бульбашка. Отож не дивно, що на прибульців зі Штатів градом сипалися запитання, хтось (може, й за «шпаргалкою» парторга) хвалився, а хтось прискіпливо допитувався.

У «Російському записнику» зафіксовано кілька моментів, що змусили імпульсивного Роберта Капу саркастично гмикнути, Perezирнувшись із поміркованим Дж. Стейнбеком. Ось один з них: «Від базару нас повезли на величезну пекарню, де пікся чорний хліб для всього Києва... Частина пекарні ще в руїнах, частина відбудована й розширена. Завідувач сказав, що під окупацією пекарня продовжувала діяти, і навіть під бомбами з печей надходив гарячий хліб. Тут і справді були гори хліба. Пекарня повністю механізована, із міксерами, вимішувачами тіста, духовками – все автоматичне... Пекарі були переповнені гордістю за своє виробництво, а завідувач навіть спитав нас, чи є в Америці щось подібне?

Продовження в наступному числі.

Слово Блаженнішого ЛЮБОМИРА (Гузара)
до молоді 21 листопада 2016 р. в День Гідності і Свободи
на зустрічі в Києво-Могилянській Академії

НЕ ПЕРЕСТАВАТИ РОБИТИ ДОБРО

До сорока років старайся бути зі старшими від тебе, щоб від них навчитися мудрости, а після сорока років будь з молодшими, щоб омолодитись. Якщо не спробуєш, то не зробиш. То не є така проста справа. Потрібно бути добрим, любити одне одного, бажати одне одному допомоги, зробити комусь добро.

Це не вимагає якихось надзвичайних заходів. Це не обов'язково надзвичайні, героїчні вчинки. Молоді люди, немов би то лежить у їхній крові, позитивно ставляться до життя, відчувують, де є добро, а де щось погане. І ви, молоді люди, пориваєтесь до добра. Це природньо для молоді –

бажати добра.

Несправедливість дуже ранили молодих людей. Бог, створюючи людину, наче вклав це в її природу. Ми маємо старатися будувати добрий світ. Не миритися зі злом.

На що я би дуже хотів звернути вашу увагу, молоді... Цього вчили мене мої батьки – приглядатися до людей, як люди поводяться, що вони роблять.

Відкидайте те, що вам не подобається, те, що вас ранило. Все що діється – діється з Божої волі або Божого допущення. Все, що походить від Бога – то є на добро наше. Все, що від Бога, то нам на користь.

Погляньмо на себе, почи-

таймо нашу власну історію, пізнаймо нашу власну культуру. Я думаю, що знайдемо відповіді на багато питань. Працюйте над собою, бо в ваших руках майбутність нашої держави. Ви те покоління, яке в короткому часі перейме кермо держави, провадження держави, відповідальність за країну, за суспільство, за освіту. Працюйте над собою, тобто вчіться. Будьте собою, але бути собою – то результат праці. Воно не прийде само від себе, воно має бути результатом послідовної, наполегливої праці.

Бажаю вам обильного Божого Благословення!

Зустріч, яка для багатьох стала знаменною

У березні 2017 року у Київському Національному Економічному Університеті імені В. Гетьмана відбулася зустріч з Блаженнішим Любомиром Гузаром.

Викладач катедри української мови та літератури Тетяна Яременко згадує про надзвичайно щирі, довірливі, зворушливі атмосферу, що панувала під час цієї зустрічі.

Ніхто не знав, що вона буде однією з останніх розмов з молоддю, що їх з такою любов'ю проводив Блаженніший Любомир.

Ось як відгукнувся про зустріч з Блаженнішим Любомиром студент факультету міжнародної економіки та менеджменту Михайло БОБРОВСЬКИЙ.

«Я дуже радий, що отримав нагоду побувати на зустрічі із Любомиром Гузаром. Ця зустріч пробудила щось нове і таке незвичне в моєму серці – відчуття безпеки, повної довіри та батьківської любові. Я отримав упевненість у майбутньому, віру в добру долю й запевнення, що Бог з нами і ніколи нас не покине. Ця людина наповнена Божою благодаттю і розливає її усім навколо.

Кожне слово, думка, які лунали з уст Блаженнішого, були сприйняті мною як дороговказ, підказка на майбутнє.

На зустрічі Любомир Гузар закликав молодь працювати над собою та не гаяти час. Адже його неможливо повернути.

Я дуже вдячний організаторам цього дійства за таку теплу зустріч з чудовою людиною. Хотів би знову й знову чути мову Блаженнішого».

ПОДЯКА ДОБРОЧИНЦЯМ

Від редакції та усіх читачів газети «Наша віра» складаємо щирі подяки благодійникам, котрі своїми внесками посприяли випуску цього числа: отцю Василю Пишному і парафіянам церкви Святої Покрови с. Рубанівське на Січеславщині, Тетяні МакКой, о. Олексію Лимонченку, Галі Свічковській, Валентині Лимонченко, Марті Переймі, Степану Максим'юку, Наталі Кучер, Олександрі Бізінському, пані Ларисі, пані Людмилі, Наталі і Георгію Рогожиним, Миколі Галіву, Оресту Кизику, Олесю Шевченку.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ «НАШУ ВІРУ»

У кожному поштовому відділенні можна передплатити газету «Наша віра», індекс 61671.

Газета містить актуальні матеріали з релігії та історії, богословські, літературознавчі та публіцистичні статті. В кожному числі є сторінка для дітей та юнацтва.

Передплатіть газету собі та подаруйте передплату друзям.

ZIK/EP/UPG

Дорогі друзі й читачі, усі, кому не байдуже питання правдивого вільного слова як території життя!

«Наша віра» потребує Вашої підтримки.

Благодійні пожертви на підтримку нашого часопису можна надсилати на ім'я головного редактора Раїси Лиші або директора Орини Сокульської з-поза меж України – через Western Union, в Україні – поштою – на адресу: Редакція газети «Наша віра», прізвище та ім'я одержувача, аб. скринька 283, Головна пошта, м.Київ, 01001, Україна – Ukraine або скотактувавшись з редакцією персонально. Тел. 425-68-06; nashavira@ukr.net

Засновник
і видавець –
колектив
Редакції газети

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Раїса ЛИША

ДИРЕКТОР
Орина СОКУЛЬСЬКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Раїса ЛИША, Олександр ТКАЧУК, Олень ШЕВЧЕНКО, Василь ОВСІЄНКО, Юрій ВІВТАШ, о. Іван РИБАРУК, Олександр СУГОНЯКО, Тарас ЧОРНОКОЖА.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР-ОРГАНІЗАТОР: Ольга КАВУН
Комп'ютерна робота: Ірина ОЛІХ

Зайти: вул. Межигірська, 21, 04071

Для листів: Редакція газети «Наша віра», прізвище й ім'я одержувача, а/с 283, Головна пошта, м.Київ, 01001, Україна - Ukraine.

E-mail: nashavira@ukr.net; http://nashavira.in.ua/

http://www.nashavira.ukrlife.org

Телефон-факс: 425-68-06

Наш розрахунковий рахунок: 26002300175421, МФО 322669 в ОЩАДБАНКУ
Ідентиф. код №22893760

Підписано до друку 16 вересня 2017 р.

